

Begroting 2008

Definitief

**Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur
op 14 november 2007**

Inhoudsopgave

1	Aanbieding	4
2	Samenvatting	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Opbouw begroting	7
2.3	Belangrijkste onderwerpen	8
2.4	Financieel middelenkader	10
	Deel I: Thema's	13
3	Thema's: veilige dijken, schoon water en droge voeten	15
3.1	Veilige dijken	15
3.2	Droge voeten	17
3.3	Schoon water	21
4	De Stichtse Rijnlanden in het kort	26
5	Financiële uitgangspunten	27
6	Financieel middelen kader	29
6.1	Tarieven	29
6.2	Meerjaren perspectief en reservepositie	30
6.3	EMU-saldo	30
6.4	Treasury	31
6.5	Investerings	32
	Besluit	36
	Deel II: Bestuurlijke programma's	37
7	Bestuurlijke programma's	39
7.1	Bestuurlijke programma's: Veilige dijken	39
7.2	Bestuurlijke programma's: Droge voeten	41
7.3	Bestuurlijke programma's: Schoon water	45
8	Productenoverzicht	50
9	Risicoparagraaf	55
9.1	Risicoparagraaf	55
10	Financiële positie	57
10.1	Totale kosten	57
10.2	Waterschapsbelastingen	57
10.3	Bedrijfsvoering	58

1 Aanbieding

Ons waterschap is volop in ontwikkeling. Ook onze omgeving staat ondertussen niet stil. Beide bewegingen maken dat er voor gekozen is om in aansluiting op het organisatieontwikkelings-programma Waterkracht dit jaar al te starten met het werken volgens een programmabegroting. Daarmee lopen we wellicht vooruit op de troepen, aangezien de nieuwe Waterschapswet per 1 januari 2009 in werking zal treden. Het geeft ons echter ook een voorsprong om meteen goed de nieuwe wet te kunnen implementeren.

Missie

In de voorjaarsnota presenteerden wij de missie van De Stichtse Rijnlanden. De volledige tekst luidt:

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zorgt als waterautoriteit voor veilige dijken, droge voeten en schoon water. Kernwaarden bij onze aanpak zijn duurzaamheid, kwaliteit, resultaatgericht, innovatief en efficiënt. We zijn zichtbaar en bereikbaar voor de inwoners van ons gebied. We werken intensief met andere partijen samen, want waterbeheer kan niet los gezien worden van de samenleving. De Stichtse Rijnlanden stemt het waterbeheer af op de eisen van de toekomst en werkt daartoe actief mee aan de totstandkoming van het waterbeleid.

Deze begroting hebben we opgebouwd vanuit de aloude kernthema's: "Veilige dijken, schoon water en droge voeten". Deze thema's omvatten de taken waar het waterschap in onze ogen voor staat. De volledige missieformulering zal uiteraard leidend zijn bij de uitvoering. Vandaar dat gekozen is de drie thema's te gebruiken als uitgangspunt en het bestuurlijke kader voor deze begroting.

Nieuwe Waterschapswet

Na de voorjaarsnota nieuwe stijl volgt logischerwijs ook een begroting nieuwe stijl. De nieuwe begroting wordt daardoor een beter instrument ter ondersteuning van het algemeen bestuur. Immers, één van de doelen van de nieuwe Waterschapswet is om het bestuur een krachtiger positie te geven. Deze begroting sluit aan bij de strenge eisen die de nieuwe Waterschapswet stelt aan de uitgangspunten van het financiële beleid en beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Voor zover dat mogelijk is, sluit de begroting aan op de nieuwe verslagleggingsvoorschriften, het zogenaamde Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen (BBVV).

Om aan deze eisen te kunnen gaan voldoen is, onder andere, een aanpassing van de opzet van de planning- en controlcyclus noodzakelijk. Om deze wijzigingen te implementeren is een stappenplan opgesteld dat er ook in voorziet dat we de gewijzigde planning- en controlcyclus kunnen inzetten om onze organisatieontwikkeling kracht bij te zetten.

Eén van de doelstellingen van de nieuwe wet is meer nadruk te leggen op de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Als we de komende jaren op resultaatgerichte wijze onze doelstellingen willen realiseren en daar op transparante wijze verantwoording over af willen leggen, dan is het noodzakelijk om de koppeling beter te leggen tussen de te realiseren doelstellingen en de daarvoor in te zetten middelen. De begroting 2008 is de eerste stap op weg naar een resultaatgerichte sturing.

In de voorjaarsnota is een beleidsmatig kader gecreëerd om de begroting voor het komende jaar uit te gaan werken. De hoofdlijnen van het beleid en de belangrijkste ontwikkelingen binnen de verschillende beleidsvelden, aangevuld met de financiële consequenties zijn in beeld gebracht. In de begroting werken we de algemene doelstellingen verder uit naar concrete resultaatdoelstellingen die we in 2008 gaan realiseren. De financiële consequenties zijn verwerkt in de budgetten die bij de doelstellingen horen.

Structuur begroting

Deel I beslaat het deel waarin op hoofdlijnen de taken van het waterschap worden gevat. Hoofdstuk 3 is de vertaling van de thema's vanuit de missie. Dit is een uitwerking in de vorm van maatschappelijke doelstellingen. De hoofdstukken 4 tot en met 9 geven de financiële kaders weer, waaronder de investeringen, tarieven, treasury en het EMU-saldo.

Deel II is een uitwerking van de thema's van in bestuurlijke programma's, zoals die door het dagelijks bestuur zullen worden uitgevoerd. In hoofdstuk 10 zijn die operationele doelstellingen gevat in bestuurlijke programma's. Naast de kaders bij de bestuurlijke programma's beslaat de financiële uitwerking de onderwerpen risicoparagraaf en de nota financiële positie.

Dijkgraaf en hoogheemraden,
dijkgraaf, P.J.M. Poelmann
secretaris-directeur, drs. E.Th. Meuleman

2 Samenvatting

2.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting 2008. Samen met de voorjaarsnota 2007 vormt de begroting een nieuwe stap op weg naar een doelbewust en resultaatgericht waterschap. Dit past in het beeld van de nieuwe Waterschapswet, maar ook in de doelen van het organisatieontwikkelingstraject Waterkracht.

Met de presentatie van de missie in de voorjaarsnota heeft het bestuur de basis gelegd voor inspirerende en samenbindende basis. De missie is bovendien richtinggevend en vormt daarmee de kapstok voor de doelstellingen die we binnen de verschillende beleidsvelden met elkaar willen realiseren.

2.2 Opbouw begroting

2.2.1 Structuur

De begroting bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat de activiteiten van De Stichtse Rijnlanden op hoofdlijnen. Het tweede deel is een programmatische uitwerking. Beiden zijn samengevoegd, zodat er inzicht ontstaat in de onderliggende structuur. Het eerste deel is de uitwerking van de thema's uit de missie. Dit gedeelte is wezenlijk anders dan de voorgaande begrotingen. De begroting is niet langer ingericht volgens de beleidsvelden, maar volgens de belangrijkste thema's van het waterschap. Voor deze begroting is gekozen om dicht bij de onderwerpen uit de missie te blijven. Op die manier levert de begroting een bijdrage aan het versterken van de interne samenhang van de organisatie en wordt het verband tussen activiteiten en de gewenste resultaten duidelijker. Doel van deze aanpak is om het outputgericht sturen beter mogelijk te maken en vooralsnog er ook een richting aan te geven in de vorm van maatschappelijke doelstellingen. Zo wordt een discussie over de strategie en de hoofdlijnen van het beleid mogelijk. De thema's worden begeleid door een financieel kader, waarin de uitgangspunten, tarieven, investeringen, treasury en het EMU-saldo zijn gevat.

Het tweede deel bevat de bestuurlijke programma's waarop het dagelijks bestuur stuurt. Hierin worden de concrete operationele doelstellingen die het dagelijks bestuur voor ogen heeft om de algemene, maatschappelijk doelen uit de begroting te realiseren toegelicht. Hierachter zit de nota financiële toestand. Dit deel komt in sterke mate overeen met de nota uit de voorgaande begrotingen. In de nieuwe verslagleggingsvoorschriften zijn echter wel wat andere eisen bepaald ten aanzien van de op te nemen paragrafen. Ook is een verdeling van de BBP-producten naar de bestuurlijke programma's opgenomen.

De directie van De Stichtse Rijnlanden zal op een operationeel niveau de operationele doelen van het dagelijks bestuur realiseren. De directie geeft sturing aan de activiteiten van de organisatie om die operationele doelstellingen te realiseren. De uitwerking hiervan is weergegeven in het jaarplan. De resultaten van de activiteiten van het waterschap moeten uiteindelijk leiden tot de maatschappelijke effecten die het algemeen bestuur voor ogen had.

2.3 Belangrijkste onderwerpen

Eén van de kerntaken van het waterschap is te zorgen voor een goede waterhuishouding in het gebied. De maatschappij stelt verschillende eisen aan de waterstand als het gaat om het gebruik van het land. Het waterschap probeert het waterbeheer zodanig in te richten dat het afgestemd is op het maatschappelijk gebruik van de grond. De peilbesluiten leveren de maatstaf voor het waterpeil dat in de gebieden ingesteld wordt. Dit zou natuurlijk nutteloos zijn als het gebied niet tegen overstroming beschermd zou worden door dijken. Het keren van het water is daarmee de tweede kerntaak van het waterschap. Het zuiveren van het geproduceerde afvalwater en het zorgen voor ecologisch gezonde watergangen vormt de derde kerntaak van het waterschap. Het afvalwater wordt zo goed gezuiverd dat het weer geloosd kan worden op het oppervlaktewater. Niet alleen deze, maar ook andere maatregelen worden genomen om het oppervlaktewater zo schoon mogelijk te krijgen en te houden. Een bekend voorbeeld hiervan zijn natuurlijk de vergunningen Wet verontreiniging oppervlaktewater om het aantal en de omvang van lozingen te beperken. Daarnaast dragen het inrichten van natuurvriendelijke oevers en de aanleg van vispassages bij aan het verkrijgen van een gebalanceerd ecosysteem en daardoor een betere waterkwaliteit.

Het waterschap is vooral een uitvoerende organisatie. Een groot deel van de regelgeving en het beleid wordt gemaakt en vastgesteld door andere overheden. Een deel van deze regels bevat echter wel het bestuurlijke kader waarbinnen de activiteiten van De Stichtse Rijnlanden moeten worden uitgevoerd. De belangrijkste documenten en ontwikkelingen zijn:

- *Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)*: Het NBW is een akkoord tussen de Unie van Waterschappen, het Rijk, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Het akkoord bevat maatregelen die voortvloeien uit het waterbeleid voor de 21^e eeuw, waarbij klimaat ontwikkelingen een belangrijk aandachtspunt was. Een belangrijke *afspraken* is om in 2015 alle watersystemen "op orde" te hebben;
- *Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)*: de KRW beoogt een verregaande verbetering van het ecologisch functioneren van de watersystemen. Het waterschap vertaalt in samenspraak met andere overheden de doelstellingen in concrete doelen en een maatregelenpakket. Binnen het waterschap worden de maatregelen verwerkt in de watergebiedsplannen / waterplannen of de andere gebiedsgerichte plannen. De maatregelen uit het eerste stroomgebiedsplan moeten in 2015 zijn gerealiseerd. De volgende mijlpalen na 2015 zijn 2021 en 2027 (voor het 2e en 3e stroomgebiedbeheerplan). In 2027 moet uiteindelijk de goede chemische en ecologische toestand voor de waterlichamen gerealiseerd zijn;
- *Bestuursakkoord Waterketen*: In de waterketen zijn drinkwaterleidingbedrijven, gemeenten, waterschappen, de provincies en het Rijk actief. Deze partijen vinden het nodig de lastenstijging te beperken en stellen concrete maatregelen voor als benchmarking, bundeling van kennis en capaciteit. Samen met gemeenten staan waterschappen aan de lat om in bestuurlijke overeenkomsten afspraken te maken over een permanente samenwerking in het afvalwaterbeheer. Streven is om investeringen tegen de laagst maatschappelijke kosten te realiseren;
- *Agenda Vitaal Platteland (AVP)*: De AVP is gericht op een integrale gebiedsaanpak gestuurd door de provincie Utrecht. De drie thema's die een rol spelen zijn: natuur, cultuurhistorie en sociaal economische vitaliteit. Vooral bij het faciliteren van de natuurfunctie speelt het waterschap een belangrijke rol. Zo worden de verdrogingsbestrijding, realisatie van de ecologische hoofdstructuur en mogelijk ook (een deel) van de maatregelen in het kader van KRW in de AVP opgenomen. Uiteindelijk is het doel dat de natuur zichzelf duurzaam in stand kan houden, terwijl het gebied ook aantrekkelijk is om te wonen, werken en recreëren. Het watersysteem vormt hiervoor een belangrijke basisvoorwaarde. De Stichtse Rijnlanden is momenteel actief in het Kromme Rijngebied, de Venen, Utrechtse Wouden en Utrecht-Midden;
- *Waterstructuurvisie*: De Waterstructuurvisie heeft als doel om richting te geven aan het toekomstig waterbeheer van De Stichtse Rijnlanden en duidelijk te maken welke uitgangspunten en doelstellingen uit oogpunt van duurzaam waterbeheer van belang zijn voor ruimtelijke plannen. De doelstellingen uit de structuurvisie zijn vertaald naar maatregelen in het *Waterbeheersplan 2003 – 2007*. De accenten in de plannen liggen op de thema's veiligheid, water en ruimtelijke ordening, inrichting en beheer, emissies en waterketen en verdroging. Daarnaast krijgt de gebiedsgerichte aanpak aandacht en speelt samenwerking met andere organisaties een prominente rol;
- *Overdracht Gekanaliseerde Hollandse IJssel*: In 2007 is afgesproken dat de provincie Utrecht een coördinerende rol zal spelen bij de realisering van de gezamenlijke Ontwikkelingsvisie "Gekanaliseerde Hollandse IJssel – meer dan water". Het waterschap heeft als intentie om in elk geval de elementen baggeren, oever- en kadeverbetering en realiseren van de ecologische

verbindingszone integraal op te pakken. Afhankelijk van de opstelling van de andere overheden kunnen ook andere beleidsdoelen worden meegenomen, voor zover passend binnen de beoogde aanpak en tijdsplanning. Vanwege het diverse karakter van de Ontwikkelingsvisie en de integrale aanpak, heeft de overdracht binnen alle drie de thema's van de begroting gevolgen;

- Een aantal nieuwe wetten hebben grote gevolgen voor het waterschap. Het gaat dan bijvoorbeeld om de *Waterwet*, *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht* (WaBo) en de *Wet Ruimtelijke Ordening* (WRO). De gevolgen zijn onder andere dat:
 1. Werkzaamheden die nu onder de keur vallen, in de Waterwet worden opgenomen, waardoor de keurvergunningen vervallen en er integrale watervergunningen verleend moeten worden.
 2. Lozingen op de riolering onder het bevoegde gezag van provincie of gemeente komen; het waterschap krijgt een adviesrecht. Het advies van de commissie Biesheuvel gaat hier tegen in en stelt een "verzamelvergunning" voor waarbij de indirecte lozingen onder de waterwet vallen en er coördinatie is tussen de vergunningen van WABO en Waterwet.
 3. Grondwateronttrekkingen onder het waterschap gaan vallen, behalve onttrekkingen t.b.v. drinkwatervoorziening, koude/warmte-opslag en onttrekkingen > 500.000 m³;
 4. Voor de watertoets betekent dit dat de goedkeuring van bestemmingsplannen door de provincie komt te vervallen. Bij grote wijzigingen in bestemmingsplannen zal het waterschap aan de voorkant van het proces een prominentere rol gaan spelen.

De wetten worden waarschijnlijk in 2009 van kracht. De waterschappen zijn met VNG, IPO en het ministerie van Verkeer en Waterstaat in onderhandeling over de positie van de waterschappen.

2.3.1 Speerpunten voor 2008

Het waterschap heeft deze wateropgaven vertaald naar de thema's "veilige dijken, schoon water en droge voeten". Binnen die thema's zijn de volgende speerpunten benoemd voor komend jaar. Deze speerpunten komen voort uit eerder genomen bestuurlijke besluiten, die nu hun weerslag vinden in de uitvoering door het waterschap. De uitvoering van een bestuurlijk besluit kan overigens resulteren in een aantal acties: voorbereiding van een project, de uitvoering ervan of een tussenfase waarin onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden. De kredietvorm is afhankelijk van het soort project.

De speerpunten worden verder in het document nader toegelicht.

Veilige dijken

- Toetsing van de regionale keringen in het kader van de veiligheidstoets;
- Het opstellen van een Groot Onderhoudsplan voor de primaire keringen;
- Actualisering van het beheerregister;
- Uitvoeren van de maatregelen in de uiterwaarden in het kader van Ruimte voor de rivier.

Droge voeten

- Bestuurlijke besluitvorming over de lopende watergebiedsplannen en peilbesluiten. Start van gecoördineerde en gefaseerde uitvoering van de bijbehorende inrichtingsplannen;
- Actualisering van het waterbeheerplan, waarin alle drie de thema's de doelen en maatregelen worden vastgelegd;
- Samenwerking met medeoverheden op het gebied van stedelijk waterbeheer;
- Uitvoeren van werkzaamheden in het kader van de Groot Onderhoudsplannen;
- Baggeren volgens de baggeropgave.

Schoon water

- Samenwerking met andere overheden. Met gemeenten is periodiek overleg in het kader van de waterplannen. Ook worden studies uitgevoerd om de aanvoer van afvalwater te optimaliseren;
- Opzetten van een systeem voor monitoring van riooloverstorten. Dit is het begin van samenwerking in de afvalwaterketen;
- Inzicht verkrijgen in het vervangen van zuiveringstechnische installatieonderdelen, om in de toekomst op een efficiëntere manier (energie zuiniger) te kunnen werken;
- Renovatie van de rwzi's De Bilt, Woerden, Zeist en Nieuwegein. De werkzaamheden zijn gespreid over de periode 2007 - 2011;
- Bestuurlijke besluitvorming over ecologische doelen en maatregelenpakketten voor de KRW. Start van de gecoördineerde inspraakprocedures samen met de andere overheden.

2.4 Financieel middelenkader

2.4.1 Startpunt voorjaarsnota

De huidige meerjarenbegroting 2008-2011 is, exclusief indexering, in de voorjaarsnota 2007 als volgt vastgesteld.

Tabel 1 – Kosten huidige meerjarenbegroting voorjaarsnota 2007 (in € 1.000)*

	2007	2008	2009	2010	2011
Kosten meerjarenbegroting 2008-2011 (in € 1.000)	81.294	86.241	86.228	90.329	90.934
Stijging ten opzichte van voorgaand jaar		6.1%	0.0%	4.8%	0.7%

* Exclusief indexering

Ten opzicht van de voorjaarsnota zijn er een aantal verschillen op te merken. Onderstaand vindt u een overzicht van de belangrijkste veranderingen ten opzichte van het kader in de voorjaarsnota.

Verhoging van het budget – Totaal: € 719.000,-:

- De kosten voor elektriciteit stijgen met € 180.000,-;
- Het nieuwe contract met de bank vanwege de incassokosten stijgt met € 100.000,-;
- De stijging van de kosten van licenties en andere contracten bedraagt €30.000,-;
- Een stijging van de telefoonkosten, onder andere veroorzaakt door het afsluiten van andere contracten en uitbreiding van het aantal lijnen kost € 67.000,-;
- De kosten voor het onderhoud en beheer van nieuw areaal, onder andere langs de Oude Rijn waren nog niet opgenomen in de budgetten. De kosten hiervoor bedragen € 60.000,-;
- De beweiding van de Lekdijk heeft € 12.000,- meerkosten dan het machinaal maaien. De beweiding door schapen is een bestuurlijk akkoord.
- Door de renovatie van Jaarsveld moet incidenteel een loods voor opslag worden gehuurd. De kosten hiervan bedragen €30.000,-;
- De tarieven van intern slijbtransport zijn met ca. 40% gestegen vanwege de nieuwe aanbesteding. Dit geeft ten opzichte van de budgetten in de voorjaarsnota een verschil van € 115.000,-;
- Vanwege de nieuwe eisen voor toetshoogte van de regionale keringen van de provincie Utrecht moet de toetsronde worden vervroegd. Dit betekent voor 2008 dat er een budget van € 125.000,- nodig is;

Reductie van het budget – Totaal: € 2.059.000,-:

- De teleurstellende vertraging in het afkomen van de vergunning voor het baggerdepot Utrecht maakt dat de effectuering van € 1 miljoen doorschuift naar 2009;
- Door het beter zuiveren van de rwzi's Utrecht, Lopik, Montfoort en Wijk bij Duurstede is de verwachting dat er in 2008 € 20.000,- minder aan heffing betaald hoeft te worden;
- Bedrijven die afvalwater lozen op de rwzi's van het waterschap krijgen daarvoor een "korting" op de heffing. Door het aanleveren van minder vervuiling door o.a. interne verbeteringen en gewijzigde bedrijfsvoering daalt de aangeboden vervuiling. Naar verwachting is de te verstrekken subsidie hierdoor in 2008 € 135.000,- lager;
- In het voorjaar van 2007 is de levering van polymeren aanbesteed. Het gevolg is een ander product en een lagere prijs. Dit geeft een voordeel van € 112.500,- t.o.v. de voorjaarsnota en is in de begroting 2008 verwerkt;
- Verlaging van het algemene budget (bedrijfsvoering, vervoerskosten, etc.) van de afdelingen met een bedrag van € 50.000,-;
- Op het gebied van comptabiliteit is een daling in de kosten van € 200.000,- ontstaan voor computerservices en inhuur van derden;
- Het beheerregister is redelijk op orde en de meeste gegevens in het kader van de legger zijn verzameld. Vandaar dat de kosten met € 245.000,- naar beneden kunnen;
- De calamiteiten containers zijn gevuld, hiervoor hoeft geen budget meer te worden aangehouden. Het budget gaat met € 42.000,- omlaag;
- Een aantal watergebiedsplannen en peilbesluiten kunnen, vanwege nieuwe afspraken met de provincie, later worden opgeleverd dan voorzien. Het tempo kan daardoor omlaag. Deze fasering levert voor 2008 een besparing van € 132.500,- op;
- De voorziening voor de subsidie lozingen bevat genoeg geld. Van de voorziene dotatie van € 100.000,- wordt afgezien;
- Een verzameling van een aantal kleine bedragen levert € 22.000,- op.

Naast de verschillen ten opzichte van de voorjaarsnota geldt dat de nieuwe CAO voor het personeel nu volledig is verwerkt. Voor materiële lasten is het verwachte inflatiepercentage voor 2008 van 2,0% aangehouden als index. Het verschil in rentelasten is € 2 miljoen. Voor de afschrijvingen is het kader van de Voorjaarsnota 2007 aangehouden.

2.4.2 Begroting thema's 2008

Tabel 2 – Kosten begroting 2008 (in € 1.000)

	Veilige dijken	Droge voeten	Schoon water	Belasting-heffing	Totaal
Netto kapitaallasten	3.984	3.991	24.495	303	32.773
Overige netto lasten	3.859	14.932	32.796	4.394	55.981
Totaal	7.842	18.923	57.292	4.697	88.754

De lasten voor heffing en invordering worden direct aan de categorieën toegerekend. Om die reden is het budget voor heffing en invordering niet in één van de thema's opgenomen, maar apart weergegeven. Op dit niveau zijn de kosten voor het bestuur versleuteld. In de budgetten voor de bestuurlijke programma's zijn die kosten niet meer meegenomen.

2.4.3 Tarieven

Tabel 3 – Voorgestelde tarieven 2008

	2007	VJN 2007	2008
Ingezetenenomslag	34,56	36,31	41,07
Gebouwd	0,53	0,53	0,59
Ongebouwd	69,00	60,00	60,68
WVO	57,00	61,35	63,62

In de Voorjaarsnota 2007 is de ontwikkeling van de tarieven geschetst. De tarieven zoals voorgesteld in de begroting wijken licht af van die uit de Voorjaarsnota. Het verschil bestaat uit het verschil in de totale kosten (zoals boven toegelicht) en daling van het aantal vervuilingseenheden. De daling van het aantal vervuilingseenheden heeft met name gevolgen voor de categorie WVO.

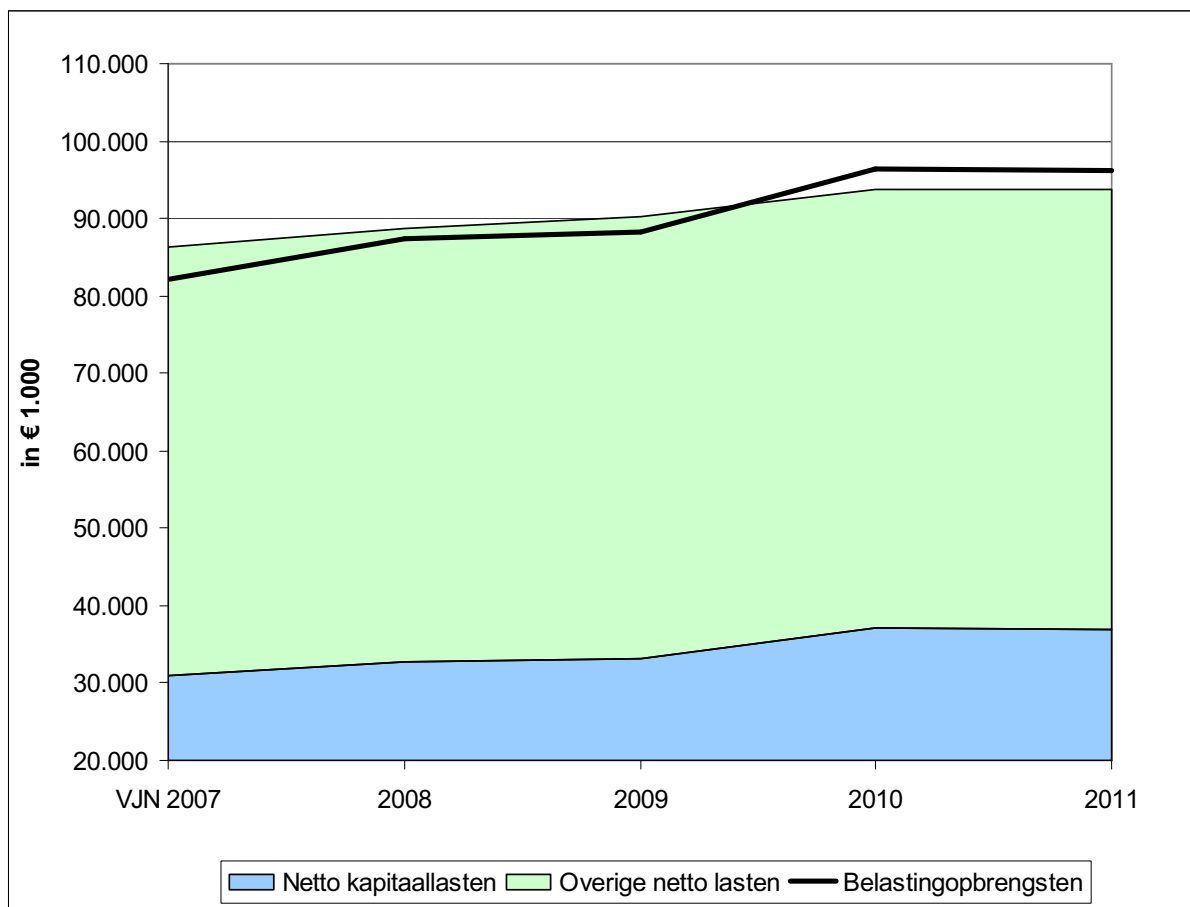
2.4.4 Meerjarenperspectief en reservepositie

Het voorstel voor de reservepositie sluit aan bij het voorstel tot onttrekking zoals dat in de Voorjaarsnota 2007 is gedaan. Om een gelijkmatig verloop van de tarieven te bewerkstelligen zal in 2009 ter compensatie van de consequenties van de invoering van de waterschapswet incidenteel onder de bandbreedte van 20 tot 35 % worden gedoken. Voor de jaren 2010 en 2011 geldt dat de reserves binnen de bandbreedte zullen worden gehouden. Het verloop van de tarieven sluit hier bij aan.

Bij de Voorjaarsnota 2008 zal de discussie over de in te zetten lijn voor wat betreft de reserves worden voortgezet.

Tabel 4 – Voorgesteld meerjarenperspectief en reservepositie (in € 1.000)

	2007	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	27.412	30.866	32.773	33.243	37.032	36.870
Overige netto lasten	53.882	55.355	55.981	57.103	56.792	56.984
Totaal	81.294	86.241	88.754	90.345	93.824	93.854
Belastingopbrengsten	78.700	82.161	87.374	88.345	96.449	96.204
Exploitatiesaldo	-2.594	-4.080	-1.380	-2.000	2.625	2.350
Reservepositie	18.847	14.767	17.751	15.751	18.376	20.726
	23%	17%	20%	17%	20%	22%

Deel I: Thema's Maatschappelijke doelen

3 Thema's: veilige dijken, schoon water en droge voeten

De missie kent drie thema's: veilige dijken, schoon water en droge voeten. Dit zijn de hoofdtaken die De Stichtse Rijnlanden uitvoert. In dit hoofdstuk wordt per thema inzicht gegeven in de doelstellingen en te behalen resultaten, uitgangspunten en budgetten. Vervolgens wordt ingegaan op nieuwe ontwikkelingen, speerpunten en voorgenomen investeringen.

3.1 Veilige dijken

3.1.1 Wat willen we bereiken?

Mede naar aanleiding van de kadebreuk in Wilnis in de zomer van 2003, hebben de provincies zich voorgenomen het toezicht op de veiligheid van de regionale waterkeringen aan te scherpen. Veiligheid is een onderwerp dat hoog op de politieke agenda staat. Het voorkomen van dijkdoorbraken en overstromingen staat voorop. Het waterschap heeft in het beheren en het bewaken van de dijken een belangrijke rol. Het heeft tot taak om te zorgen dat de dijken in goede conditie verkeren en voldoen aan de gestelde normen.

In 2010 zullen de primaire keringen voldoen aan de normering wat betreft hoogte en stabiliteit. Voor de regionale keringen is de horizon een stuk verder, namelijk 2020.

Doelstellingen:

	De Stichtse Rijnlanden zorgt voor veilige dijken
1.	De Stichtse Rijnlanden zorgt er voor dat de kans op calamiteiten zo klein mogelijk is.
2.	De Stichtse Rijnlanden zorgt dat in kritieke toestand de keringen zo lang mogelijk in stand blijven.

Bestuurlijke en wettelijke kaders

De normen voor de waterkeringen zijn vastgelegd in documenten van de rijksoverheid en van de provincie. Het waterschap legt regelmatig verantwoording af aan de provincie over de toestand van de primaire en de regionale keringen en beoordeelt of de veiligheid voldoet aan de norm.

- De normering voor de primaire waterkeringen ligt vast in de *Wet op de Waterkering*. Over de financiering van de primaire keringen loopt naar aanleiding van het onderzoek van de commissie Vellinga nog een discussie tussen de waterschappen en de rijksoverheid.
- De *Planologische Kernbeslissing "Ruimte voor de Rivier" deel 4 (PKB4)* gaat in op waterberging, waterafvoer, inrichting en ontwikkeling van het riviereengebied. Duidelijk is dat de landelijke studies een grote impact kunnen hebben op onze waterkeringen zowel in ligging als afmeting. Om de ontwikkelingen in deze voldoende te kunnen volgen is het noodzakelijk dat het waterschap hieraan in 2008 extra aandacht besteedt.
- De provincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland hebben in 2006 een gezamenlijke '*Verordening Waterkeringen West-Nederland*' vastgesteld. Hierin zijn o.a. de normering van de regionale waterkeringen, procedures en rapportageverplichtingen vastgelegd. De vereisten uit de verordening worden nader uitgewerkt in leidraden voor onder andere toetsing, ontwerp, beheer en onderhoud van de regionale waterkeringen.
- De uitwerking van bovenstaande bestuurlijke kaders zijn gevat in het *Beheerplan primaire keringen* (beleidsmatige deel) en *Beleidsnota regionale keringen*. Dit is de vertaling naar beleid van De Stichtse Rijnlanden vanuit de nationale kaders.

Kengetallen – Veilige dijken		
Aantal kilometer primaire kering (direct kerend)		52
Aantal kilometer primaire kering (niet direct kerend)		25
Aantal kilometer regionale kering		333

3.1.2 Wat doen we ervoor?

Om de doelstellingen van dit thema te bereiken richt het waterschap zich in 2008 op de volgende speerpunten.

Veiligheidstoets

Volgens de Wet op de Waterkeringen moeten de primaire waterkeringen eens in de vijf jaar getoetst worden op hun veiligheid. In 2006 zijn door het Rijk nieuwe hydraulische randvoorwaarden vastgesteld. Op basis van deze randvoorwaarden wordt de derde toetsingsronde uitgevoerd. *In 2010 wordt hierover gerapporteerd aan de provincie.*

De 'Verordening Waterkeringen West-Nederland' verplicht het waterschap de regionale waterkeringen te toetsen. De inhoud van de toetsing is vastgelegd in een 'Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen' (LTR). *In 2009 wordt de eerste toetsingsronde voor de regionale waterkeringen afgerond.*

Gegevens over de actuele toestand van de waterkeringen worden verzameld in het beheerregister. In 1999 en 2004 zijn de belangrijkste waterkeringen ingemeten. In 2007 is het beheerregister gevuld. In 2009 wordt het register opnieuw geactualiseerd, om de verandering in de toestand van de waterkeringen te volgen. Voor het uitvoeren van de toetsing is extra budget gereserveerd in de jaren 2008 en 2009. Deze gelden worden gebruikt om de nieuwe richtlijnen van de provincie te toetsen.

Op basis van deze gegevens worden de beheerplannen voor de primaire en de regionale waterkeringen gemaakt en het Groot Onderhoudplan (GOP) voor de regionale waterkeringen opgesteld. De GOP wordt jaarlijks bijgesteld.

Beheer primaire waterkeringen

De buitentaluds van de waterkeringen langs Neder-Rijn en Lek dienen waterkerend en erosiebestendig te zijn. Een aantal jaren na aanleg van een waterkering, wanneer een goede grasmat ontwikkeld is, voldoet het buitentalud aan deze eisen. In de loop van de jaren kan door verwerking en betreding de kwaliteit van het buitentalud achteruit gaan, bijvoorbeeld door beschadigingen aan het kleidek en de grasmat in de vorm van schapenpaadjes. *De buitentaluds van de primaire waterkering zullen periodiek (eens in de 30 jaar) verbeterd moeten worden, opnieuw geprofileerd.* Daarnaast vragen de kunstwerken, waaronder peilschaalhuisjes, coupures en inlaten, in de primaire kering periodiek groot onderhoud. *Hiervoor zal in 2008 een Groot Onderhoudsplan worden opgesteld.*

In het beheersplan primaire waterkeringen is vastgesteld dat het waterschap streeft, vanuit het oogpunt van veiligheid, naar het in eigendom c.q. beheer verkrijgen van het buitentalud van de primaire waterkeringen langs de Neder-Rijn en Lek. Ook voor een gedeelte van de regionale waterkeringen is in het Beleidsplan Waterkeringen vastgesteld dat het waterschap streeft naar het verwerven van het eigendom. Het gaat hierbij om de kernzones van de belangrijkste regionale waterkeringen. Met dit aankoopbeleid heeft het waterschap meer mogelijkheden om een goede staat van de waterkering te behouden.

Voor 2013 is het streven om van alle buitentaluds van alle direct kerende primaire waterkeringen en de kernzone van de regionale waterkeringen de eigendom te hebben. In 2008 is 50% van de buitentaluds van de direct kerende primaire waterkeringen in eigendom en beheer van het waterschap of een medeoverheid.

Beheer regionale waterkeringen

In 2006 is het beheerplan voor de regionale waterkeringen vastgesteld voor de periode 2006 - 2010. Dit beheerplan bestaat uit een Algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen. *De huidige planning is dit beheerplan in 2011 te herzien. Met het oog daarop zal in 2010 een evaluatie worden gehouden van het huidige beheerplan.*

Ruimte voor de rivier

Op korte termijn heeft de PKB4 geen gevolgen voor het waterschap. Wel is aangegeven dat een traject van de Lekdijk in de Lopikerwaard op termijn zal moeten worden verhoogd. Op de middellange en lange termijn zal dus rekening gehouden moeten worden met extra investeringen voor het op orde brengen van de primaire waterkering. Voor de financiering hiervan is het Rijk verantwoordelijk.

Het waterschap zal wel een bijdrage moeten leveren aan de planontwikkeling in het kader van Ruimte voor de rivier. Hiervoor is in 2007 een visie opgesteld. De maatregelen in deze visie beperken zich voor het beheergebied van De Stichtse Rijnlanden tot de uiterwaarden.

Muskusratten

De bestrijding van muskus- en beverratten is noodzakelijk om met name de waterkeringen te beschermen tegen aantasting door het graven van holen door deze dieren. *De bestrijding is gericht op het onder controle krijgen van de populatie muskusratten en het op termijn verdrijven van de beverrat uit het gebied.*

In de provincie Utrecht wordt de bestrijding uitgevoerd door het Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding (OLM), waarin de provincie en drie waterschappen deelnemen. De taak van de muskusrattenbestrijding wordt in 2008 overgedragen aan de drie waterschappen. De uitvoering van deze taak komt waarschijnlijk te liggen bij het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. Het bestuur zal hierover november 2007 een besluit nemen. Wanneer de besluitvorming rond is, zullen de consequenties worden verwerkt met een begrotingswijziging.

Dijkleger

In 2005 is een nieuwe organisatie voor de dijkbewaking opgericht: het dijkleger. Het dijkleger heeft als taak het zo lang mogelijk in stand houden van de waterkeringen in geval van calamiteiten. Afstemming met andere overheden en samen oefenen is voor 2008 een van de belangrijke speerpunten. *Jaarlijks wordt er door het dijkleger geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.*

3.1.3 Wat gaat het kosten?

Tabel 5 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	3.997	3.984	3.967	4.199	4.132
Overige netto-lasten	3.722	3.859	3.685	3.311	3.490
Totaal	7.719	7.842	7.652	7.510	7.622

3.2 Droge voeten

3.2.1 Wat willen we bereiken?

De verschillende functies (zoals landbouw, natuur en wonen), die het gebied heeft, vragen ieder om een ander waterregime. Zo is voor natuur meestal een hoger peil nodig dan voor landbouw of wonen. Gezien de verkaveling van het beheersgebied zijn deze belangen vaak tegenstrijdig. Het waterschap probeert deze belangen zo zorgvuldig mogelijk af te wegen in het uiteindelijke peilbesluit / watergebiedsplan.

In de watergebiedsplannen wordt waar mogelijk uitwerking gegeven aan maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, de realisering van GGOR en de maatregelen ter verbetering van de fysisch-chemische en ecologische waterkwaliteit. In gebieden waar geen watergebiedsplan of gemeentelijk waterplan is vastgesteld zal nog een vervolgactie nodig zijn om de NBW- en KRW-doelen te realiseren.

Tegenwoordig worden de verschillende functies vaak niet meer vertaald naar een statisch peil, maar naar een dynamisch peil. Het handhaven van een dynamisch peil stelt echter hogere eisen aan het betreffende watersysteem, onder andere vanwege het gebruik van actieve kunstwerken.

Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water

Doelstellingen:

	De Stichtse Rijnlanden zorgt voor droge voeten
1.	De Stichtse Rijnlanden zorgt voor een optimaal waterregime dat aansluit op de functies van het gebied.
2.	De Stichtse Rijnlanden zorgt voor goed functionerende watersystemen.

Bestuurlijke en wettelijke kaders

De normen voor het beheer van de watersystemen in het gebied zijn vastgelegd in een aantal bestuurlijke kaders.

- De maatregelen om te voldoen aan de normen voor wateroverlast uit het **Nationaal bestuursakkoord Water (NBW)** worden in de periode 2008-2015 uitgevoerd. Het gaat daarbij vooral om het uitwerken van maatregelen ter bestrijding van de wateroverlast en het vaststellen van het Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Dit gebeurt in het kader van watergebiedsplannen en deels in gemeentelijke waterplannen.
- De inwerkingtreding van de **Flora- en Faunawet** en het onderschrijven van de Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen door het waterschap heeft invloed op de wijze van onderhoud van watergangen (maaien en baggeren).
- In de NBW is afgesproken dat de waterschappen in de periode 2005 – 2010 het **Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR)** voor hun gebied opstellen. De provincie Utrecht heeft op basis van goed overleg met alle betrokkenen de kaders aangegeven (vastgesteld door GS april 2006). In het werkproces van de watergebiedsplannen volgt het waterschap zo goed mogelijk de afgesproken uitgangspunten en richtlijnen. De provincie ondersteunt de GGOR-methodiek door ook financieel mee te betalen aan het instrumentarium – technische hulpmiddelen zoals modellen) dat hiervoor door het waterschap wordt ontwikkeld.

Kengetallen – Droge voeten	
Aantal kilometer hoofdwatgangen	1400
Aantal kilometer kleine sloten	8000
Aantal poldergemalen	150
Aantal stuwen, sluizen en duikers	700

3.2.2 Wat doen we ervoor?

Om de doelstellingen van dit thema te bereiken richt het waterschap zich in 2008 op de volgende speerpunten. Deze vallen uiteen in een fase van planvorming met daaropvolgend de realisatie van de plannen in watersystemen. Uiteindelijk richt het waterschap zich op het in stand houden door beheer en onderhoud.

Planvorming

Waterakkoorden

Het waterschap is partij in een zevental waterakkoorden. In waterakkoorden worden afspraken vastgelegd tussen de waterbeheerders over de wateruitwisseling. Deze afspraken hebben onder andere betrekking op de verplichting van de deelnemers in een bepaalde situatie (normaal, watertekort, wateroverlast), met betrekking tot waterkwaliteit, hoeveelheden en kosten. Met name de financiële aspecten van de waterakkoorden vereisen veel aandacht bij de voorbereiding en bestuurlijke besluitvorming.

In de periode 2009-2015 zullen bestaande en nieuwe waterakkoorden zo nodig worden uitgebreid met afspraken over de kwaliteitscriteria voor het uitgewisselde water.

Watergebiedsplannen en peilbesluiten

In 2007 zijn de lopende watergebiedsplannen inhoudelijk afgerond en worden de resterende peilbesluiten grotendeels geactualiseerd. Vanaf 2008 start gefaseerd de uitvoeringsfase van de vastgestelde watergebiedsplannen; de hierin vastgelegde inrichtingsplannen zijn uiterlijk 10 jaar na de start van de werkzaamheden gerealiseerd, mits tijdige besluitvorming mogelijk is en medewerking van derden verkregen kan worden. In de periode 2008-2010 wordt voor de gebieden buiten watergebiedsplannen zo nodig het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime GGOR vastgesteld conform het provinciale beleidskader.

In de periode 2008-2012 worden voor gebieden buiten watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen zo nodig de vastgelegde KRW-maatregelen gebiedsgericht uitgewerkt tot concrete uitvoeringsplannen. In de periode 2008-2012 zullen naar verwachting nog enkele integrale watergebiedsplannen gestart worden waarin de wateropgave, GGOR, verdrogingsbestrijding en KRW-maatregelen gebiedsgericht worden uitgewerkt. De komende jaren wordt waarschijnlijk gewerkt aan de watergebiedsplannen voor Honswijk, Nieuwegein, Utrecht en Bodegraven Noord. Afhankelijk van andere

beleidsmatige en bestuurlijke keuzen (waaronder over de natte as (provincie Zuid-Holland)) zal hierin prioritering worden aangebracht. Daarnaast zullen voor deelgebieden waar nodig meer thematisch gerichte plannen worden uitgewerkt, bijvoorbeeld specifiek gericht op KRW of ecologische verbindingzones.

Waterbehoefte fruitteelt

De toenemende waterbehoefte voor beregening in de fruitteelt vraagt voor de langere termijn alternatieve oplossingen. Binnen het watergebiedsplan Kromme Rijn zal naar verwachting het areaal in de toekomst nog toenemen, waardoor de grenzen aan onze oplossingsmogelijkheden zowel in fysieke als financiële zin overschreden zullen worden. Bovendien is het nadrukkelijk niet de taak van het waterschap om proceswater te leveren ten behoeve van de fruittelers. Het is daarom onvermijdelijk dat de fruitsector zelf gaat bijdragen aan oplossingen voor de problematiek, niet alleen qua ideevorming maar ook in fysieke en financiële zin. Als vervolg op het watergebiedsplan zal hiervoor een gezamenlijk traject worden uitgezet.

Watertoets

In 2008 wordt getracht de eventuele negatieve gevolgen van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) te compenseren. De nieuwe WRO heeft gevolgen voor onze invloed op de bestemmingsplannen. Mede omdat de rol van de provincie als goedkeurder achteraf (via de Provinciale Planologische Commissie) komt te vervallen. Duidelijk moet worden wat de risico's zijn en hoe deze zijn te beheersen. Het waterschap pleit voor een rol aan de voorkant van het proces. Zeker als het gaat om grote wijzigingen in het bestemmingsplan.

Waterbeheerplan

Het Waterbeheerplan krijgt een andere status omdat de maatregelen om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water hierin juridisch verankerd worden. Dit heeft tot gevolg dat zowel inhoudelijk als procedureel afstemming nodig is met het werkproces voor de KRW, ook in Rijn-West verband. Naast de doelen en maatregelen voor de KRW zullen ook de bestaande thema's uit beleid en beheer worden verwerkt in het Waterbeheerplan. Extern is afstemming nodig over de gewenste uniformiteit in presentatie van het KRW-deel en vooral over het synchroniseren van de procedures voor inspraak en bestuurlijke besluitvorming. Mede in verband met de bestuursverkiezingen eind 2008 vergt de planning van het proces veel aandacht. *In 2008 wordt het Waterbeheerplan voor de periode 2008-2012 vastgesteld.*

Participatie in planvorming van derden

Het waterschap zal waar mogelijk participeren in plannen van derden waar kansen zijn eigen beleidsdoelstellingen (zoals de wateropgave) mede op te lossen door wijziging van functies en herinrichting van gebieden. Voorbeelden zijn Groene Hart, Gouwe-Wiericke West, Nieuwe Hollandse Waterlinie, Rijnenburg en groot groengebied Utrecht-West. In de provincie Utrecht zullen dergelijke plannen worden uitgewerkt in de AVP-gebiedsprogramma's.

Samenwerking met medeoverheden

Op het gebied van aanleg en onderhoud wordt steeds meer samengewerkt met andere overheden. Dit is niet alleen het geval bij de planvorming (watertoets) maar ook zeker in de realisatie. Zo zal ook in de komende jaren intensief met de Vinex-gemeenten Houten en Utrecht worden samengewerkt, waarbij het waterschap fungeert als ingenieursbureau voor die kunstwerken, die het waterschap zelf overgedragen gaat krijgen. *Ook zal in de komende jaren steeds nadrukkelijker de samenwerking op het gebied van stedelijk waterbeheer worden gezocht.* Investeren in het netwerk op dat gebied is onontbeerlijk. Het onderhoud van deze stedelijke gebieden is gebaseerd op een stedenbouwkundig streefbeeld. Dit streefbeeld is door de initiatiefnemer, zijnde de gemeente, vastgesteld. Het onderhoudsplan van deze gebieden wordt samen met de gemeenten opgesteld. Vanaf 2007 worden een aantal grote uitbreidingsgebieden (deels) door het waterschap onderhouden. Deze zijn Zenderpark, Houten en Leidsche Rijn.

Stedelijk waterbeheer en waterplannen

Het waterschap is intensief betrokken bij de realisatie van de Vinex-locaties Houten en Leidsche Rijn. Een ander aspect is het onderhoud in de kernen. Dit is wezenlijk verschillend met het onderhoud in het landelijk gebied. Het aantal "klanten" is veel groter en het belang voor deze klanten is anders. Zo is het zetten op de kant van uitkomend materiaal als waterplanten en bagger beperkt aan de orde. Ook wordt veel aandacht (en geld) besteed aan de verwijdering van drijfvuil. Op het gebied van waterkwaliteit is in het stedelijke nog veel te winnen. Afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering, waardoor minder riooloverstorten plaats hoeven te vinden, en verwijderen van vervuilde bagger doen de waterkwaliteit verbeteren. In de waterplannen komt de samenwerking met gemeenten als een cruciaal aspect tot uiting.

Instandhouding

Na vaststelling van de plannen heeft het waterschap als taak een functioneel watersysteem aan te leggen. Het gaat dan om het realiseren van een stelsel van watergangen en peilregelende kunstwerken zoals gemalen en stuwen. Het watersysteem blijft vervolgens functioneren door het juiste onderhoud en beheer van watergangen (maaïen en baggeren) en kunstwerken (onderhoud, reparatie en vervanging). Bovendien regelt het waterschap dat het systeem niet wordt verstoord. Dit gebeurt met behulp van de Keur en de Legger. Onder bepaalde voorwaarden kan het watersysteem worden aangepast door het afgeven van een keurvergunning. Ook kunnen veranderingen worden teruggedraaid door handhaving. Periodiek worden de verplichtingen van derden getoetst door schouwen.

Om de instandhouding van het watersysteem zoveel mogelijk te borgen zijn voor een aantal belangrijke onderdelen inventarisaties uitgevoerd naar de staat van onderhoud. Het gaat daarbij om de peilregelende kunstwerken, de bij het waterschap in beheer en onderhoud zijnde oeverconstructies en de waterbodems (baggerhoeveelheid en –kwaliteit). De resultaten van deze inventarisaties zijn samengevat in zogenaamde grootonderhoudsplannen (GOP's) die periodiek geactualiseerd worden.

Om het systeem duurzaam in stand te houden wordt op basis van prioritering, nut en noodzaak (onder andere gebaseerd op het afschrijvingsregime) jaarlijks een overzicht gemaakt van de werken, die komend jaar opgestart worden. Het gaat hierbij om zogenaamde jaarplannen. Het streven is om jaarlijks zoveel projecten op te pakken, dat voldoende voortgang wordt geborgd vanuit een meerjarenperspectief. De totale investering op jaarbasis blijft daarbij nagenoeg gelijk. Inmiddels is met deze werkwijze enige jaren ervaring opgedaan. Ook voor 2008 zijn de jaarplannen in concept opgesteld.

Als voorbeeldprojecten voor de verschillende thema's worden genoemd:

- Kunstwerken: Kerkeland / Vuyloop-oost, gemaal de Koekoek, gemaal Oudegein, gemaal Buitenwaard
- Oevers: Leidse Rijn, Hollandse IJssel, Utrecht
- Baggeren: Voorbereiding / aanleg doorgangsdeopt rwzi-Utrecht, Cothen, Driebergen; Baggeren Lange Linschoten, watergangen Nieuwegein, De Bilt en IJsselstein

Baggeropgave

Het waterschap ligt op stoom met betrekking tot de baggeropgave. *Uiterlijk in 2015 is de baggerachterstand ingehaald.* Voor wat betreft het planmatig baggeren en de hoeveelheid waarin behoort het waterschap tot de koplopers in Nederland. In de komende jaren wordt het accent van baggeren voornamelijk gelegd op de stedelijke gebieden om daarmee zo veel mogelijk gebruik te maken van de landelijke subsidiemogelijkheden (Subbied). In 2009 wordt de reeds voorziene ophoging van het baggerbudget van € 1 miljoen geëffectueerd. Vanwege vertraging in het verkrijgen van de vergunning voor het baggerdepot Utrecht kan dit niet zoals gepland in 2008 gebeuren.

Doorgangsdepots

De doorgangsdepots worden optimaal ingezet. Wel is het spannend om de vereiste vergunningen rond te krijgen voor de depots in Cothen en Utrecht. Vooral de laatste is essentieel om de versnelling die gepland staat in de stad Utrecht uit te kunnen voeren. De doorgangsdepots gaan meer bedrijfsmatig gerund worden. Zo worden de kosten en baten van de depots apart bijgehouden en zullen ook mogelijk in beperkte mate partners gebruik kunnen maken van de depots, waarvoor dan weer vergoedingen in rekening worden gebracht.

3.2.3 Wat gaat het kosten?

Tabel 6 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	3.753	3.991	3.953	3.975	4.077
Overige netto-lasten	14.829	14.932	15.161	14.676	14.919
Totaal	18.582	18.923	19.114	18.651	18.997

3.3 Schoon water

3.3.1 Wat willen we bereiken?

Het thema “schoon water” valt uiteen in twee belangrijke componenten, namelijk zuiveren van afvalwater en verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Aangezien het gezuiverde afvalwater, het effluent, op het oppervlaktewater geloosd wordt, zijn beide onderwerpen nauw met elkaar verbonden.

Een actueel onderwerp op dit gebied is samenwerking in de afvalwaterketen. De Stichtse Rijnlanden is voortdurend op zoek naar samenwerkingsvormen die de effectiviteit van het waterketenbeheer verbeteren met een optimaal maatschappelijk effect. Deze betreffen zowel samenwerking tussen waterschappen onderling, als samenwerking met andere overheden (gemeentes) en bedrijven. Zuiveringsbeheer is een onderdeel van de afvalwaterketen (inzameling, transport, afvalwaterzuivering en slibverwerking).

De afspraken met gemeenten en andere overheden over de afvalwaterketen leiden onder andere tot een vermindering van de hoeveelheid afvalwater. Gezien de hoeveelheid variabelen die op dit onderwerp van invloed zijn, is het lastig te voorspellen wat de exacte resultaten van de inspanningen zijn. Per situatie zal worden gestreefd naar een optimaal resultaat, zowel wat betreft de waterkwaliteit als in economisch opzicht.

Met betrekking tot de kwaliteit van het effluent streeft het waterschap naar een verhoging van de verwijderingspercentages van de nutriënten. In 2010 zal 85% van de aangevoerde stikstof worden verwijderd. Voor het fosfaat geldt in 2010 een verwijderingspercentage van 86%. Deze verwijderingspercentages liggen boven de huidige, wettelijke normen, maar wel in lijn met de Kaderrichtlijn Water.

De verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater komt onder andere tot stand door vermindering van de concentratie bestrijdingsmiddelen. Op de eigen terreinen past het waterschap geen bestrijdingsmiddelen meer toe. De Stichtse Rijnlanden stimuleert gemeenten dit voorbeeld te volgen. Ook kwaliteitsverbeterende maatregelen, zoals de inrichting van natte ecologische verbindingzones, dragen bij aan de verbetering. *In 2018 zal, volgens afspraken vanuit het Natuurbeleidsplan, een aanzienlijk deel van de natte ecologische verbindingzones volgens de Ecologische Hoofdstructuur gerealiseerd zijn. Dit leidt er onder andere toe dat de ringslang en kamsalamander beter gedijen in ons oostelijk beheergebied. In het hele gebied komen de verbindingzones ook ten goede aan kenmerkende vissoorten als de bittervoorn en de grote en kleine modderkruiper.* De realisatie van de ecologische hoofdstructuur valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie, waar het waterschap een belangrijke bijdrage aan levert.

Doelstellingen:

	De Stichtse Rijnlanden zorgt voor schoon water
1.	De Stichtse Rijnlanden zuivert alle aanbod van afvalwater tegen de wettelijk gestelde en in specifieke gevallen strengere gebiedsgerichte normen
2.	De Stichtse Rijnlanden bevordert de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Bestuurlijke en wettelijke kaders

Het beleidsmatige kader op het gebied van schoon water wordt grotendeels niet door het waterschap zelf bepaald. Europese, landelijke en provinciale wet- en regelgeving zijn richting gevend voor De Stichtse Rijnlanden.

- De *Wet verontreiniging oppervlaktewater en de bijbehorende lozingsbesluiten (Richtlijn Stedelijk Afvalwater 1996)* stellen eisen aan de kwaliteit van het effluent. De WVO gaat uit van een verwijderingspercentage van 75% van beide nutriënten (stikstof en fosfaat) voor het gemiddelde van alle rwzi's in een beheersgebied. Het waterschap voldoet ruimschoots aan die normen. Naleving van deze normen wordt door (juridische) middelen afgedwongen.
- De *Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)* heeft als doelstelling “het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen”. Het verlagen van één van beide of beide nutriënten draagt hieraan bij. De uitvoering van de KRW wordt verder aangevuld met het nemen van kwaliteitsverbeterende maatregelen, zoals het realiseren van natuurvriendelijke oevers en vispassages. Dit leidt uiteindelijk tot helder en plantenrijk, ecologisch gezond, water. Ook het beheer moet hierop afgestemd zijn.

- Samenwerking in de waterketen is hét thema van het *Bestuursakkoord waterketen*. Voor het waterschap ligt het accent op samenwerking met gemeenten in de afvalwaterketen. De aandacht gaat uit naar het bewerkstelligen van een structurele samenwerking met het oog op het beheersen van de maatschappelijk kosten en het verbeteren van de waterkwaliteit.
- De integrale gebiedsaanpak is vastgelegd in de *Agenda Vitaal Platteland (AVP)*. Belangrijkste onderwerpen voor het waterschap die in de AVP zijn opgenomen zijn de verdrogingsbestrijding, uitvoering van de KRW en realisatie van natte ecologische verbindingzones.
- De *Wabo* (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) regelt de omgevingsvergunning. Doel van deze wet is om de burger de mogelijkheid te geven via één overheid alle zaken met betrekking tot een vergunningsaanvraag (bijvoorbeeld een bouwaanvraag) te regelen. De gemeente is het meest waarschijnlijke loket voor de burger. Dat neemt niet weg dat burgers ook bij het waterschap kunnen aankloppen. Dan heeft het waterschap de verantwoordelijkheid voor het verkrijgen van de informatie en toestemming van andere overheden.

Kengetallen – Schoon water		
Aantal rioolzuiveringsinstallaties		17
Aantal rioolgemaal		52
Aantal kilometer persleiding		139
Aantal waterlichamen		30
Natte ecologische verbindingzones		219 km waarvan 58 km gerealiseerd eind 2007

3.3.2 Wat doen we ervoor?

Om de doelstellingen van dit thema te bereiken richt het waterschap zich in 2008 op de volgende speerpunten.

Afvalwaterketen

- De beleidslijn van het waterschap is “verantwoord samen werken in de afvalwaterketen”. Dat betekent samenwerken met gemeenten zonder kapitaalvernietiging van bestaande systemen. Samenwerking met waterleidingbedrijven vindt wellicht in de toekomst plaats. Daarmee zou de waterketen sluiten.
Concreet betekent dit in de komende jaren dat met gemeenten optimalisatiestudies worden uitgevoerd waar nodig. Ook zullen de eerste uitvoeringsprojecten op basis van afvalwaterakkoorden worden gestart en uitgevoerd.
- De waterplannen hebben hun nut bewezen in de afstemming met gemeenten van alle wateraspecten. Het ingerichte proces en de overlegstructuur zijn van groot belang voor het relatiebeheer en krijgt een permanente vorm. *Per gemeente vindt één of meerdere malen per jaar bestuurlijk overleg plaats over de uitvoering van het waterplan. Daarnaast is structureel periodiek contact op ambtelijk niveau bij de uitvoering van de maatregelen uit de waterplannen.* De belangrijkste inhoudelijke onderwerpen blijven de wateropgave, de kaderrichtlijn water en samenwerking in de afvalwaterketen.
- Ondanks het ingezette beleid van afkoppelen wordt verwacht dat, op basis van gemeentelijke en provinciale plannen, het afvalwateraanbod de komende jaren toch nog zal toenemen. *Op de langere termijn zal een substantiële neergaande ontwikkeling in aanbod van afvalwater plaatsvinden, als in bestaand stedelijk gebied afgekoppeld gaat worden.* Hierbij moet aan een ontwikkelingstermijn van 20 à 50 jaar worden gedacht. In die periode wordt eveneens een nieuwe generatie rioolwaterzuiveringsinstallaties gebouwd met een aangepaste hydraulische capaciteit.
- *De intentie is om de toekomstverkenning van onze rwzi's samen met de gemeentelijke rioleringsplannen uit te laten monden in een afvalwaterplan per gemeente.* Dit is het doel voor de langere termijn. Structurele samenwerking wordt stap voor stap en van onder naar boven opgebouwd. *Voor de termijn van deze begroting betekent dit dat wordt gestart met het gezamenlijk opzetten van een systeem voor monitoring van riooloverstorten bij gemeenten in ons*

beheersgebied. Dit wordt een langlopende samenwerkingsvorm waar andere onderwerpen op aan kunnen haken.

- Het waterschap heeft niet gekozen voor het meest innovatieve waterketenbeleid. Wij positioneren ons vlak achter de koplopers. Het is daarbij wel belangrijk om onze uitgezette koers regelmatig te evalueren en eventueel bij te stellen. *Dit gebeurt ondermeer door het uitvoeren van verkenningen in het innovatieve gebied "de keten veranderen".*

Zuivering van afvalwater

- *De systematiek van jaarlijkse raamplannen wordt toegepast om inzicht te krijgen in het vervangen van zuiveringstechnische installatieonderdelen (bouwkundig, civieltechnisch, elektrotechnisch werktuigbouwkundig en procesautomatisering). Hiermee worden de noodzakelijke vervangingen in beeld gebracht. Bij het voorbereiden van daadwerkelijke vervangingen in enig jaar worden innovatieve ontwikkelingen en mogelijkheden voor energiebesparende maatregelen meegenomen met als leidraad het maatschappelijk verantwoord ondernemen.*
- *Op basis van een prioriteitsvolgorde is het uitvoeringsprogramma zuiveringstechnische werken vastgelegd voor de periode 2007 tot en met 2011. Hierbij zijn de aanpassingen en renovaties van de volgende rwzi's opgenomen: De Bilt, Woerden, Zeist en Nieuwegein. De sector heeft een methodiek ontwikkeld om de prioriteitsvolgorde te bepalen van rwzi's die voor aanpassing in aanmerking komen. Hieronder wordt verstaan een relatief grote aanpassing in de waterlijn om stikstof- en fosfaatverwijdering te verbeteren en zonodig de hydraulische en biologische capaciteit aan te passen aan de afnameverplichting jegens gemeentes.*
- In de 2008 wordt een bestuurlijke beslissing verwacht over de toekomst van de rwzi Utrecht. Met de gemeente wordt nagegaan of een compacte innovatieve rwzi gecombineerd met de gemeentelijke inspanning voor de realisering van binnenstedelijke woningbouw tot een maatschappelijk optimum kan leiden.
- *De doelstelling om de kosten voor de verwerking van slib niet te laten stijgen boven het niveau van 2005 zal worden bereikt door procesgerichte maatregelen: biologische fosfaatverwijdering, slibdesintegratie, effectievere hulpstoffen voor de slibontwatering en uiteraard de algemene optimalisering van de ontwateringsinstallaties.*

Waterkwaliteit

- De inhoudelijke fase van de **Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)** is in 2007 afgesloten met de vaststelling van beleidsdoelen voor 2015 en maatregelpakketten om deze doelen in ons beheergebied te realiseren. *Streven is om in 2015 te voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer, voor zover de maatregelen op die termijn financieel haalbaar zijn.* De resterende maatregelen schuiven door naar 2021 of 2027. Zowel de onderliggende plannen als het uiteindelijke deelstroomgebiedsplan doorlopen een inspraakperiode die nog tot onderlinge aanpassing kan leiden. Deze fase vergt dus veel ambtelijke en bestuurlijke flexibiliteit om alle stappen binnen een strak tijdschema te doorlopen zodat het landelijke stroomgebiedbeheerplan in 2009 bij de Europese Unie kan worden ingediend. De concrete maatregelen waarvoor het waterschap verantwoordelijk is zullen waar mogelijk binnen lopende watergebiedsplannen/waterplannen worden uitgevoerd. Voor het overige zullen de maatregelen worden uitgewerkt in nieuwe gebiedsgerichte projecten.
- In 2007 is de Agenda Vitaal Platteland uitgewerkt in diverse gebiedsprogramma's. Voor de **verdrogingsbestrijding** komt de nadruk specifiek te liggen op het herstel van de Natura 2000 gebieden (de zogenaamde TOP-gebieden). De huidige generieke doelstellingen voor verdrogingsbestrijding worden naar verwachting gerealiseerd bij uitvoering van de lopende watergebiedsplannen. De Natura 2000 gebieden zijn aangewezen door de minister van LNV en aangemeld bij de EU. Binnen de nieuwe aanpak van verdrogingsbestrijding krijgen deze van de provincie de status van TOP-gebieden. Hiervoor kunnen meer provinciale instrumenten worden ingezet dan in de huidige situatie. Daar tegenover staat dat voor de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 gebieden een resultaatverplichting zal gelden. De ontwikkelingen op dit gebied worden mede in relatie tot de Kaderrichtlijn Water nauwlettend gevolgd. *Volgens de doelstellingen is de verdrogingsbestrijding in 2013 afgerond.*

- Voor de aanleg van **natte ecologische verbindingzones** zal in 2008 vooral een gebiedsintegrale aanpak worden gehanteerd. *De Agenda Vitaal Platteland richt zich op het realiseren van de verbindingzones in 2018.* De uitvoering van natuurvriendelijke oevers wordt deels in het kader van groot onderhoud aan oevers, bij kadeverbetering en in toenemende mate als onderdeel van watergebiedsplannen uitgevoerd. Op basis van bestuurlijke afspraken met de provincie over verantwoordelijkheden, medefinanciering en programmering binnen de Agenda Vitaal Platteland zullen de komende jaren door het waterschap diverse gebiedsprocessen gestart worden. *De grote ecologische verbindingzones Kromme Rijn en Hollandse IJssel zullen als eerste opgepakt worden.*
- Ons **emissiebeleid** gaat verder dan wij wettelijk verplicht zijn te doen. Voor de komende jaren blijft een extra inspanning geleverd worden met de beïnvloeding van derden. De landbouw blijft door ons geprikkeld worden anders om te gaan met gewasbescherming en meststoffen. In 2009 wordt een nieuw emissiebeleidsplan opgesteld waarin de gevolgen van de Kaderrichtlijn Water worden meegenomen.

3.3.3 Wat gaat het kosten?

Tabel 7 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	22.822	24.495	25.060	28.602	28.509
Overige netto-lasten	32.526	32.796	33.856	34.416	34.181
Totaal	55.348	57.292	58.915	63.018	62.689

Financieel middelen kader

4 De Stichtse Rijnlanden in het kort

HDSR-kort					
In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)		Jaarrekening 2006	Begroting 2007	Voorjaarsnota 2007**	Begroting 2008
Exploitantiebudget per taak (lasten +/- baten)					
Waterkeringsbeheer		7,486	7,844	8,603	8,716
Waterkwantiteitsbeheer		18,807	19,770	20,719	21,042
Waterkwaliteitsbeheer		52,596	53,680	56,919	58,995
<i>Totaal taken</i>		<i>78.889</i>	<i>81,294</i>	<i>86,241</i>	<i>88,754</i>
Exploitantiebudget per beleidsveld (lasten +/- baten)					
Planvorming		1,494	2,251	2,237	2,280
Aanleg en onderhoud waterkeringen		5,245	5,482	6,172	6,249
Inrichting en onderhoud watersystemen		19,365	20,019	21,628	21,573
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken		36,792	35,677	38,342	40,193
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens		0,507	0,258	0,261	0,293
Vergunningverlening en handhaving keur		0,664	0,874	0,948	0,982
Beheersing van lozingen		0,739	1,718	1,745	1,783
Heffing en invordering		3,647	3,380	3,533	3,604
Algemene bedrijfsvoering		10,436	11,636	11,375	11,797
<i>Totaal beleidsvelden</i>		<i>78,889</i>	<i>81,294</i>	<i>86,241</i>	<i>88,754</i>
Exploitantiebudget per kostensoort (lasten +/- baten)					
Variabele lasten		35,018	39,970	41,490	41,244
Personele lasten		15,88	15,620	15,554	16,462
Afschrijvingen		19,023	18,774	21,399	21,114
Rente		9,996	8,638	9,467	11,659
Geactiveerde overhead		-1,136	-1,707	-1,669	-1,726
<i>Totaal kostensoorten</i>		<i>78,889</i>	<i>81,294</i>	<i>86,241</i>	<i>88,754</i>
Totale nettobijdrage					
Ingezetenenomslag		8,436	9,286	9,829	11,119
Omslag gebouwd		12,806	13,151	13,703	15,513
Omslag ongebouwd		4,344	3,766	3,270	3,307
Verontreinigingsheffing		50,013	52,497	55,859	57,435
<i>Totale bijdrage</i>		<i>75,599</i>	<i>78,700</i>	<i>82,661</i>	<i>87,374</i>
Mutatie egaliseringsreserves					
Totale kosten		78,889	81,294	86,241	88,754
Toevoeging (+) of onttrekking (-) egaliseringsreserves		-3,290	-2,594	-4,080	-1,380
<i>Totale bijdrage</i>		<i>75,599</i>	<i>78,700</i>	<i>82,661</i>	<i>87,374</i>
Waterschapsumslag (in bruto-eenheden)					
Ingezetenenomslag	Waterkering		291.551	270.702	270.702
	Waterkwantiteit		291.551	270.702	270.702
Omslag gebouwd	Waterkering		29.738.426	29.559.956	31.333.553
	Waterkwantiteit*		23.603.933	23.462.278	24.870.015
Omslag ongebouwd	Waterkering		59.035	58.075	58.075
	Waterkwantiteit*		53.949	53.072	53.072
Verontreinigingsheffing	Waterkwaliteit		988.008	924.500	902.800
* Deze heffingsmaatstaven zijn na toepassing van de omslagklassen A, B en C.					
** De VJN 2007 is niet geïndexeerd.					

5 Financiële uitgangspunten

- Vertrekpunt voor deze begroting is het budgettaire kader dat in de voorjaarsnota 2007 is vastgesteld.
- Gematigde tariefsstijging en een zo gelijkmatig mogelijke meerjarige tariefsontwikkeling
- Het prijspeil van de ramingen is gebaseerd op het kostenniveau van 2008.
- De budgetten voor de materiële lasten zijn verhoogd met het verwachte inflatiepercentage voor 2008 van 2,0%.
- Voor de personeelskosten is uitgegaan van salarissen volgens de CAO.
- De rekenrente voor langlopende leningen is bepaald op 4,25% (Begroting 2007: 4,23%), voor kortlopende leningen 4,5% (Begroting 2007: 3,05%).
- Voor zover subsidies zijn toegekend zijn deze verrekend in de investeringsramingen. Subsidies waarvan toekenning nog onzeker is zijn daarom op basis van het voorzichtigheidsprincipe niet in deze begroting verwerkt.
- Van de geraamde investeringen wordt 70% doorberekend in de tarieven binnen het meerjarenperspectief.
- De ambities, zoals deze zijn verwoord in de missie, doelstellingen, tussendoelstellingen en ontwikkelingen, zijn bepalend voor het kostenniveau.
- Indien de uitvoering van de ambities leidt tot sterke fluctuaties in het kostenniveau dan worden deze opgevangen door de inzet van reserves per belastingcategorie. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstelling om een gelijkmatige tariefsontwikkeling mogelijk te maken.
- De reserves per belastingcategorie dienen ook voor het opvangen van calamiteiten in de exploitatiesfeer. De bandbreedte van de reserves is bepaald op 20% tot 35% van de toe te rekenen kosten per belastingcategorie. Het huidige beleid is dat incidenteel onder deze bandbreedte mag worden gedoken, om een gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstelligen. In deze begroting is dat het geval.
- De per omslagcategorie opgebouwde reserves blijven beschikbaar voor deze categorie om toekomstige tariefsverhogingen af te vlakken.

6 Financieel middelen kader

6.1 Tarieven

6.1.1 Uitgangspunt

Uitgangspunt voor onze tariefsontwikkeling is dat door een beleidsmatige inzet van reserves per belastingcategorie een gelijkmatige ontwikkeling van de tarieven wordt gerealiseerd.

Uitgangspunt
Door een beleidsmatige inzet van reserves wordt een gelijkmatige ontwikkeling van de tarieven gerealiseerd.

6.1.2 Tarieven 2008

Het voorstel voor de tarieven 2008 is:

Tabel 8 – Voorgestelde tarieven

	2007	VJN 2007	2008
Ingezetenenomslag	34,56	36,31	41,07
Gebouwd	0,53	0,53	0,59
Ongebouwd	69,00	60,00	60,68
WVO	57,00	61,35	63,62

6.1.3 Tariefsontwikkeling

Berekening tarieven begroting 2008

De tarieven voor 2008 zijn berekend volgens het stramien van de huidige Waterschapswet met behulp van de Delfland methode.

De ontwikkeling van het belastingdraagvlak in de verschillende categorieën is in beweging. Zo neemt het draagvlak voor ongebouwd af, maar voor gebouwd toe. Dit wordt veroorzaakt door de periodieke herwaardering van de WOZ-waarde en extra bebouwing. In de categorie ingezetenen wordt een stijging verwacht van 2.700 ingezetenen. Voor de verontreinigingsheffing voor woonruimten wordt een groei verwacht van 2.700 netto-vervuilingseenheden. Voor de bedrijven geldt een daling van 2% van de vervuilingseenheden, van 924.500 naar 902.800. De daling wordt veroorzaakt doordat een aantal grote bedrijven milieubesparende maatregelen heeft genomen, in de zin van een zuiniger waterverbruik en het verlagen van de vuildracht.

Nieuwe kostentoedelingsverordening

In de tweede helft van 2007 zal geïnventariseerd worden welke gebieden mogelijk voor tariefsdifferentiatie in aanmerking komen. De differentiatie heeft geen gevolgen voor de begroting 2008, maar zal zijn weerslag krijgen in de begroting 2009. Dan zal ook een rekenmodel van de Unie van Waterschappen beschikbaar zijn, waarmee de effecten van zo'n tariefsdifferentiatie doorgerekend kunnen worden. Besluitvorming over het wel of niet invoeren van tariefsdifferentiatie zal dan moeten plaatsvinden bij vaststelling van een nieuwe kostentoedelingsverordening in het voorjaar van 2008.

6.2 Meerjaren perspectief en reservepositie

Tabel 9 – Voorgesteld meerjaren perspectief en reservepositie (in € 1.000)

	2007	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	27.412	30.866	32.773	33.243	37.032	36.870
Overige netto lasten	53.882	55.355	55.981	57.103	56.792	56.984
Totaal	81.294	86.241	88.754	90.345	93.824	93.854
Belastingopbrengsten	78.700	82.161	87.374	88.345	96.449	96.204
Exploitatiesaldo	-2.594	-4.080	-1.380	-2.000	2.625	2.350
Reservepositie	18.847	14.767	17.751	15.751	18.376	20.726
	23%	17%	20%	17%	20%	22%

6.3 EMU-saldo

Algemeen

Lidstaten van de Economische en Monetaire Unie (EMU) hebben afgesproken dat het EMU-saldo geen groter tekort mag laten zien dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Dus ook waterschappen beïnvloeden of Nederland zich aan de Europese afspraken houdt. Voor waterschappen is het EMU-saldo grofweg te berekenen als het saldo van inkomsten en uitgaven in een jaar. Om het EMU-saldo te kunnen beheersen hebben het kabinet en de decentrale overheden in oktober 2004 afspraken gemaakt. Daarbij is vastgelegd dat de bijdrage van waterschappen aan het EMU-tekort als meer dan evenredig wordt gezien wanneer hun EMU-tekort de 250 miljoen euro (de "referentiewaarde") overstijgt.

EMU-tekort

Op grond van via de begrotingsvergelijking verzamelde cijfers kan worden geconcludeerd dat de waterschappen in 2005 een fors hoger EMU-tekort zullen hebben, namelijk van circa 400 miljoen euro. Omdat de waterschappen als gevolg van met name het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn vrijwel jaarlijks toenemende investeringsvolumes hebben, hebben zij bijna per definitie een fors EMU-tekort. De waterschappen met de ten opzichte van de jaarlijkse afschrijvingen relatief omvangrijkste investeringsvolumes laten ook de grootste overschrijdingen van de eigen referentiewaarde zien. Als de totale referentiewaarde wordt omgerekend naar afzonderlijke waterschappen dan wordt de individuele referentiewaarde van De Stichtse Rijnlanden in 2005 overschreden. Zie de onderstaande tabel

Tabel 10 – EMU-saldo (in € 1.000)

	2007	2008
Referentiewaarde	-9.800	-9.800
EMU-saldo	-21.088	-30.326
Over-/onderschrijving	-11.288	-20.526

Conclusie

De factor die de grootste invloed op het EMU-saldo heeft, is de verhouding tussen het investeringsvolume en de jaarlijkse afschrijvingen. Is er een relatief omvangrijk investeringsvolume dan is er per definitie ook een grote overschrijding van de referentiewaarden. Gelet op de huidige economische prognose levert deze Europese norm momenteel geen knelpunt op.

De hogere overschrijding in 2008 heeft te maken met het hogere investeringsvolume in 2008.

6.4 Treasury

Algemeen

Op 11 september 2002 is het Treasurystatuut van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden vastgesteld. Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de wijze waarop de financieringsactiviteiten binnen de organisatie dienen plaats te vinden. Het statuut beoogt hiermee het financieringsbeleid transparant te maken waarbij de risico's zo goed mogelijk worden beheerst binnen de vastgestelde kaders.

Doelstellingen

- Het treasurybeleid is erop gericht binnen de financiële mogelijkheden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden een zo hoog mogelijk rendement te verkrijgen op overtollige middelen en de lasten op aan te trekken middelen zo veel mogelijk te reduceren, waarbij de risico's zo goed mogelijk beheerst worden en in ieder geval beperkt blijven binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders;
- Investerings-, deelnemingen en beleggingen die worden gedaan in het kader van de uitvoering van de publieke taak, waarbij bewust risico's worden aanvaard, vallen buiten de kaders van het Treasurystatuut. Over deze (des)investerings- worden in specifieke bestuursbesluiten beslissingen genomen;
- De doelstellingen van het treasury beleid zijn:
 - Het verkrijgen en handhaven van toegang tot de vermogensmarkten (geld- en kapitaalmarkt) tegen de scherpst mogelijke condities;
 - Het zoveel mogelijk beschermen van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's zoals rente-, valuta-, koers-, intern liquiditeits- en kredietrisico;
 - Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
 - Het realiseren van een flexibel en controleerbaar cashmanagement in de organisatie;
 - Het opzetten en onderhouden van een goede en efficiënte financiële infrastructuur;
 - Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de wet 'Financiering Decentrale Overheden';
 - Het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van het beleid.

Liquiditeitsprognose

Op basis van de begroting 2008 en de begrote liquiditeitspositie per 31-12-2007, is een liquiditeitsprognose opgesteld. Het verloop van de langlopende schulden is in de onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 11 – Vermogensbehoefte (in € 1.000)

Begrote vermogensbehoefte 31-12-2007			215.937
Reguliere aflossingen	5,15 %	13.359	
Aan te trekken leningen	4,50 %	43.000	
Begrote vermogensbehoefte 31-12-2008			245.578

Aan te trekken leningen

Op grond van de begroting dient er een bedrag van € 43 miljoen te worden aangetrokken. Hierover zal naar verwachting 4,5% rente worden betaald. De reguliere aflossingen bedragen € 13 miljoen zodat de begrote vermogensbehoefte € 246 miljoen bedraagt.

Externe toetsing door toezichthouder

De provincie Utrecht is ingevolgde de Wet Fido aangewezen als toezichthouder. Zij toetst of het waterschap voldoet aan de normen zoals vastgesteld in deze wet. Hierbij zijn twee wettelijke normen te onderscheiden, de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een percentage van de vaste schuld per 1 januari van het begrotingsjaar. Voor waterschappen is dit percentage door de wetgever bepaald op 20%. De rente risiconorm wordt berekend door de in het jaar vervallen leningen die moeten worden geheerfinancierd, uit te drukken in een percentage van de netto-vaste schuld. Op basis van de liquiditeitsprognose 2008 bedraagt het rente risicopercentage voor ons waterschap 6,2 % hetgeen beneden de norm ligt.

Kasgeldlimiet

De wettelijke kasgeldlimiet bepaalt hoeveel maximaal met kort geld gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende begrotingsjaar. Voor de waterschappen is dit vastgesteld op 23%. De kasgeldlimiet voor ons waterschap is in 2008 daarom € 21.859 miljoen.

Rentevisie

Voor de bepaling van de rentevisie wordt aangesloten bij de rentevisie van zes grote banken. Het in deze begroting opgenomen percentage van 4,5% betreft de gemiddelde renteverwachting voor over 12 maanden van deze grote banken per juli 2008. Tegen dit percentage zullen naar verwachting de benodigde langlopende leningen kunnen worden aangetrokken.

Rapportages

In de tussentijdse rapportages (Burap) wordt enerzijds verantwoording afgelegd over de uitgevoerde treasurytransacties en anderzijds op basis van de geactualiseerde liquiditeitsprognose het beleid bijgesteld. In de tussentijdse rapportage zullen de volgende zaken aan de orde komen:

- Alle interne en externe ontwikkelingen die voor het resterende jaar van belang zijn met betrekking tot de liquiditeitspositie en het aantrekken en uitzetten van gelden;
- Een prognose van de financiële stromen en posities;
- De omvang van de renterisico's voor het resterende jaar;
- Een algemene rentevisie voor het resterende jaar;
- Overzicht uitgevoerde transacties in het afgelopen jaar;
- De gewijzigde voorgenomen transacties, die het treasury beleid vorm geven;
- Toetsing van de renterisico's middels de rente risiconorm en de kasgeldlimiet.

6.5 Investerings

In relatie tot de investeringen kunnen verschillende soorten kredieten worden onderkend en verstrekt, te weten kredieten ten behoeve van:

- beleidsmatige onderzoeken;
- beleidsmatige investeringen;
- niet-beleidsmatige investeringen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen:
 - vervangingsinvesteringen;
 - investeringen in bedrijfsmiddelen.

Hieronder is aangegeven hoe de kredietverstrekking van de bovenstaande groepen in zijn werk gaat. Een en ander is geformaliseerd in de regeling financieel beheer'. Aansluitend aan de uitleg van de gevolgde systematiek zijn de voor 2008 geplande projecten gerangschikt naar de verschillende groepen.

NB Alleen de projecten met startjaar 2008 zijn hieronder opgenomen. De lopende investeringen, waarvan het krediet in 2007 of eerder is verstrekt, zijn niet in onderstaande overzichten verwerkt.

6.5.1 Beleidsmatige onderzoeken

Kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden verstrekt met het oog op de onderbouwing van beleid en de eventueel daarmee samenhangende toekomstige investeringen. De kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden beschouwd als immateriële vaste activa, ofwel investeringen die, overeenkomstig de 'Nota reserves, voorzieningen en afschrijvingen' in één keer worden afgeschreven (onderzoeken met betrekking tot niet-beleidsmatige investeringen dienen te worden bekostigd uit de exploitatie budgetten die daarvoor jaarlijks via de begroting ter beschikking worden gesteld). Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken, evenals een lijst met uit te voeren onderzoeken die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. De verstrekking van kredieten voor beleidsmatige onderzoeken is gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden ieder afzonderlijk door het dagelijks bestuur geautoriseerd. De verantwoording over de verrichte onderzoekswerkzaamheden, alsmede de resultaten van de beleidsmatige onderzoeken worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Kredietverstrekking beleidsmatige onderzoeken

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de begroting de volgende zaken vast: - totaal kredietvolume; - overzicht onderzoeken.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB.	Rapportage aan AB over besteding middelen en uitkomsten.

Er starten geen nieuwe beleidsmatige onderzoeken in 2008.

6.5.2 Beleidsmatige investeringen

Bij kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen gaat het om de kredieten voor nieuwe investeringen die tot structurele uitgaven voor ons waterschap leiden. Het gaat hier om investeringsprojecten die beleidsmatig relevant zijn, zoals de bouw of uitrusting van een zuiveringsinstallatie of anti-verdrogingsprojecten. De beleidsmatige relevantie komt tot uitdrukking in de betrokkenheid van het algemeen bestuur. In beginsel moeten alle kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen afzonderlijk worden geautoriseerd door het algemeen bestuur. Wanneer er echter een raamplan aanwezig is, wordt het raamplan vastgesteld door het algemeen bestuur en kan worden volstaan met autorisatie door het dagelijks bestuur.

Beleidsmatige investeringen met raamplan

Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige investeringen met een raamplan, alsmede een overzicht van investeringsprojecten die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. Het verstrekken van kredieten waaraan een door het algemeen bestuur vastgesteld raamplan (meerjaren totaalplan) ten grondslag ligt, is gemandateerd aan het dagelijks bestuur. In de periodieke bestuursrapportages wordt verantwoording afgelegd over de voortgang van de projecten ten behoeve waarvan kredieten zijn verstrekt. In de jaarrekening legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de besteding van de verstrekte kredieten.

Kredietverstrekking beleidsmatige investeringen met raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt een raamplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB.	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages. Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening

Het totaalbedrag van de kredieten voor 2008 bedraagt € 2.000.000.

Beleidsmatige investeringen zonder raamplan

Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige investeringen zonder raamplan, alsmede een overzicht van investeringsprojecten die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. Kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen worden ieder afzonderlijk door het algemeen bestuur geautoriseerd. In de periodieke bestuursrapportages wordt verantwoording afgelegd over de voortgang van de projecten ten behoeve waarvan kredieten zijn verstrekt. In de jaarrekening legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de besteding van de verstrekte kredieten.

Kredietverstrekking beleidsmatige investeringen zonder raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - totaal kredietvolume; - overzicht investeringsprojecten.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het AB.	Monitoring voortgang projecten door AB via bestuursrapportages. Verantwoording via de jaarrekening.

Het totaalbedrag van de kredieten voor 2008 bedraagt € 29.548.000.

6.5.3 Niet-beleidsmatige investeringen

Tot de niet-beleidsmatige investeringen worden de investeringen gerekend met een meer beheersmatig karakter. Het gaat hierbij in de eerste plaats om vervangingsinvesteringen, die zich richten op het in stand houden van het bestaande voorzieningenniveau (vervanging, groot onderhoud, renovatie van werken etc.). In de tweede plaats gaat het om investeringen in bedrijfsmiddelen zoals kantoormeubilair, kantoorautomatisering, het wagenpark etc. Vanwege het beheersmatige karakter kan bij het verstrekken van kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen een lichtere en dus snellere procedure worden gevolgd dan bij beleidsmatige investeringen. Ook hier is het voor de te volgen procedure van belang of er een raamplan aanwezig is. In de praktijk zal het onderscheid tussen beleidsmatige en niet-beleidsmatige investeringen wellicht niet altijd even scherp te maken zijn. Bij twijfel over de bestuurlijke relevantie moet worden gekozen voor de meest zware procedure, dus voor autorisatie door en verantwoording aan het algemeen bestuur.

Vervangingsinvesteringen met raamplan

Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen, alsmede een overzicht van uit te voeren investeringsprojecten. De kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen waaraan een raamplan ten grondslag ligt, worden door het algemeen bestuur geautoriseerd bij de behandeling van de begroting. Het bestuur stelt hiertoe in de begroting een lijst vast, waarop per investering een korte toelichting en een onderbouwing van de kredietaanvraag wordt gegeven.

Kredietverstrekking vervangingsinvesteringen met raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt een onderhoudsplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Autorisatie in begroting door AB.	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages. Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening.

Het totaalbedrag van de kredieten voor 2008 bedraagt € 21.023.000.

Vervangingsinvesteringen zonder raamplan / niet-beleidsmatige investeringen

De kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen waaraan geen raamplan ten grondslag ligt, worden ieder afzonderlijk geautoriseerd door het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur via bestuursrapportages over afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd.

Kredietverstrekking vervangingsinvesteringen zonder raamplan / niet-beleidsmatige investeringen

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de begroting de volgende zaken vast: - totaal kredietvolume; - overzicht investeringsprojecten.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB.	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages. Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening.

Het totaalbedrag van de kredieten voor 2008 bedraagt € 1.180.000.

Investerings in bedrijfsmiddelen met raamplan

Voor de investeringen in bedrijfsmiddelen met raamplan verloopt de kredietverstrekking als volgt.

Kredietverstrekking investeringen in bedrijfsmiddelen met raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt een raamplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB.	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages. Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening.

Het totaalbedrag van de kredieten voor 2008 bedraagt € 350.000.

Investerings in bedrijfsmiddelen zonder raamplan

Voor de investeringen in bedrijfsmiddelen zonder raamplan verloopt de kredietverstrekking als volgt.

Kredietverstrekking investeringen in bedrijfsmiddelen zonder raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - totaal kredietvolume; - overzicht projecten, met toelichting en krediet per investeringsproject	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB.	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages. Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening.

Het totaalbedrag van de kredieten voor 2008 bedraagt € 36.000.

6.5.4 Totaaloverzicht investeringen

In onderstaande tabel is het totaalbedrag opgenomen van de investeringen die in 2008 starten, het uitgavenpatroon van de kredieten loopt over meerdere jaren.

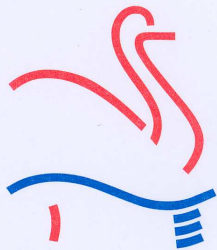
Tabel 12 – Totaal overzicht investeringen (in € 1.000)

	Totaal
Beleidsmatige onderzoeken	0
Beleidsmatige investeringen met raamplan	2.000
Beleidsmatige investeringen zonder raamplan	29.548
Vervangingsinvesteringen met raamplan	21.023
Vervangingsinvesteringen zonder raamplan / niet-beleidsmatige investeringen	1.180
Investerings in bedrijfsmiddelen met raamplan	350
Investerings in bedrijfsmiddelen zonder raamplan	36
Totaal	54.137

Vorbereidingskredieten

Het voorbereidingskrediet is er op gericht dat het dagelijks bestuur uitgewerkte voorstellen aan het algemeen bestuur kan voorleggen. Het hierbij vaak noodzakelijke voorbereidende werk (onderzoekskosten, advieskosten en arbeidskosten van de eigen organisatie) wordt vanuit dit krediet gedekt. Aanwendungen van voorbereidingskredieten die niet op korte termijn leiden tot investeringsaanvragen, worden in één jaar afgeschreven.

De hoogte van het voorbereidingskrediet wordt elk jaar in de begroting bepaald. Als uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2008 is gehanteerd dat het voorbereidingskrediet 10% bedraagt binnen de totale kredietaanvraag in het desbetreffende begrotingsjaar. Uitsluitend de projecten uit de categorie beleidsmatige investeringen zonder raamplan komen hiervoor in aanmerking. Het totaalbedrag van de voorbereidingskredieten bedraagt € 2.954.800.

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

BESLUIT

Het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;

Gelet op het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 30 oktober 2007 met nummer FBP/07.146;

BESLUIT:

1. de Begroting 2008 vast te stellen en kennis te nemen van het meerjarenperspectief zoals weergegeven in tabel 4 op pagina 11;
2. krediet te verlenen voor de in paragraaf 6.5 voorgestelde investeringen;
3. de tarieven, zoals verwoord onder paragraaf 6.1.2 op pagina 29, vast te stellen. De bedragen zijn:
 - Ingezetenomslag: € 41,07;
 - Gebouwd: € 0,59;
 - Ongebouwd: € 60,68;
 - WVO: € 63,62;

Toegevoegd worden de eenheden waarop deze categorieën betrekking hebben.

4. de reserves per belastingcategorie in te zetten, zoals verwerkt in tabel 9 op pagina 30 van de Begroting 2008, zodat een gelijkmatige tariefsontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 14 november 2007.

Voorzitter,

P.J.M. Poelmann.

Secretaris,

drs. E.Th. Meuleman.

Deel II: Bestuurlijke programma's Operationele doelen

7 Bestuurlijke programma's

De drie thema's: veilige dijken, schoon water en droge voeten zijn geoperationaliseerd in bestuurlijke programma's. De bestuurlijke programma's zijn gevat in operationele doelstellingen die betrekking hebben de thema's. Het zijn de hoofdtaken die De Stichtse Rijnlanden uitvoert. In dit hoofdstuk wordt per thema inzicht gegeven in de doelstellingen en te behalen resultaten, uitgangspunten en budgetten. Vervolgens wordt ingegaan op nieuwe ontwikkelingen, speerpunten en voorgenomen investeringen.

7.1 Bestuurlijke programma's: Veilige dijken

Het thema "veilige dijken" is opgesplitst in een tweetal doelstellingen:

- De Stichtse Rijnlanden zorgt dat de kans op calamiteiten zo klein mogelijk is;
- De Stichtse Rijnlanden zorgt dat in geval van calamiteiten de schade zo beperkt mogelijk blijft.

Deze bestuurlijke programma's worden in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

7.1.1 De Stichtse Rijnlanden zorgt dat de kans op calamiteiten zo klein mogelijk is

Het waterschap de Stichtse Rijnlanden kent twee soorten waterkeringen die het achterland beschermen. Het gaat om de primaire waterkeringen langs de rivieren en de regionale waterkeringen, voornamelijk de kades langs het boezemwater. Het bestuurlijke programma is op beide gericht.

De bestuurlijke kaders voor dit bestuurlijke programma zijn uitgewerkt in de volgende plannen en verordeningen:

- Legger primaire waterkeringen
- Legger regionale waterkeringen
- Beheersplan primaire waterkeringen
- Beheersplan regionale waterkeringen
- Grootonderhoudsplan (GOP) regionale waterkeringen 2006 – 2010
- Keur

Deze doelstellingen worden bereikt door het uitvoeren van de volgende speerpunten en projecten.

Beheersplan Primaire Waterkeringen

In 2006 is het eerste beheersplan primaire waterkeringen vastgesteld. In 2011 wordt dit plan herzien. De derde toetsingsronde voor de primaire waterkeringen wordt in 2010 afgerond. De resultaten hiervan zullen gebruikt worden als uitgangspunt bij het herzien van het beheersplan.

Grote lengten van de huidige buitentaluds voldoen momenteel niet meer aan deze eisen. Om weer aan de eisen te voldoen moet het buitentalud opnieuw worden geprofileerd. Het waterschap is van plan om jaarlijks een traject aan te pakken zodat alle buitentaluds van de Neder-Rijn- en Lekdijk voldoen aan de normering. *Hiervoor zal in 2008 een GOP worden opgesteld.*

Regionale Waterkeringen

- **Verordening Waterkeringen West-Nederland:** In 2007 is een globale verkenning uitgevoerd of de nieuwe toetshoogtes in de verordening extra investeringen zullen vergen voor het op orde brengen van de regionale waterkeringen. Uit deze verkenning blijkt dat de tot nu toe door het waterschap gehanteerde toetshoogte in het algemeen hoger is dan de op grond van de verordening vereiste minimale toetshoogte. In 2007 wordt het bestuur geadviseerd hoe hier verder mee om te gaan. Het betekent in ieder geval dat de financiële inspanning die hiervoor benodigd is niet vergroot hoeft te worden.

In 2009 moet de eerste globale toetsing zijn uitgevoerd en gerapporteerd aan de provincie. Op basis daarvan zal een definitief beeld gegeven kunnen worden van de benodigde investeringen voor het op orde brengen van deze keringen. Mochten de toetsresultaten daar aanleiding toe geven zullen er mogelijk ook extra verbeteringswerken uitgevoerd moeten worden. Bij de uit te voeren kadeverbeteringswerken zal nadrukkelijk afstemming en waar mogelijk integratie plaats vinden met uit te voeren oeverprojecten.

De provincies hebben ook aangegeven dat zij er van uitgaan dat de waterschappen in 2015 de regionale waterkeringen voor de 1^e maal op orde hebben. De planning van het waterschap voor het op orde brengen van deze keringen is gericht op 2022. *Echter de meest risicovolle waterkeringen (klasse*

3 en 4) zullen we voor 2010 op orde hebben. De overige keringen zullen in de periode 2010 – 2022 worden aangepakt, maar hebben een dusdanig laag risico dat er geen aanleiding is om het tempo van op orde brengen bij te stellen. Ook dit zal op basis van de eerste toetsingsronde 2009 verder worden onderbouwd.

- **Grootonderhoudsplan Regionale Waterkeringen:** De uitvoering van het onderhoudsplan 2001-2005 heeft geleerd dat de uitvoering van kadeverbeteringsprojecten in stedelijk gebied en van kaden met een weg erop veel voorbereiding vereisen. Veel van deze projecten zijn daarom doorgeschoven naar de periode 2008 en verder.
- **De leggers** voor de regionale waterkeringen worden in 2008 opgesteld en ter vaststelling voorgelegd aan het dagelijks bestuur.
- **Hollandse IJssel:** Na de overdracht van de Hollandse IJssel zal het waterschap de ontwikkelingsvisie op een integrale manier oppakken. De oever- en kadeverbetering hebben direct betrekking op het thema "Veilige dijken". Op dit moment voldoet deze kering niet aan de huidige normen. Daardoor zullen extra maatregelen nodig zijn. In de voorjaarsnota 2008 zal duidelijk zijn welke extra financiële inspanning hiermee gemoeid zal zijn ten opzicht van het bestaande GOP regionale keringen en oevers. Het is nog niet duidelijk hoe de financiering zal plaatsvinden (door het Rijk of door het waterschap). *Streven is om binnen één jaar na de overdracht zowel de oevers als de kades langs de Hollandse IJssel in de betreffende grootonderhoudsplannen te verwerken.* Verwacht wordt dat de overdracht in 2008 plaatsvindt.
- **Ruimte voor de rivier:** Een andere maatregel in ons beheersgebied betreft de te realiseren aanpassingen in de uiterwaard ter hoogte van Houten, Vianen en IJsselstein. De provincie Utrecht zal het projectleiderschap van deze aanpassingen op zich nemen. Voor wat de planvorming betreft zal het waterschap ambtelijk vertegenwoordigd zijn in de door de Provincie Utrecht opgerichte projectgroep. Volgens de planning van de Provincie dient de planvormingsfase in 2007 te worden afgerond.

Operationele doelstellingen

	Doelstelling	Outputindicator	Streefwaarde				
			2006	2007*	2008	2009	2010
	• De Stichtse Rijnlanden zorgt dat de keringen voldoen aan de normering wat betreft hoogte en kwaliteit	• % primaire waterkering opgenomen in legger • % regionale waterkering opgenomen in legger • % regionale waterkering in de categorie 3 en 4 dat voldoet aan de normering ten aanzien van hoogte en stabiliteit	75	100	100	100	100
			0	0	100	100	100
			-	-	-	100	100
	• De Stichtse Rijnlanden zorgt dat waterkeringen niet door derden worden verzwakt	• Voldoende toezicht en handhaving: ○ Aantal dijkshouwen per jaar ○ Aantal tweewekelijkse surveillances op Lekdijk	3	3	3	3	3
			26	26	26	26	26

* Prognose

** Deze doelstelling is bereikt in 2009, daarna zal het waterschap zich richten op de waterkeringen van de categorieën 1 en 2.

Wat gaat het kosten?

Tabel 13 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	3.987	3.971	3.860	4.139	4.073
Overige netto-lasten	3.020	3.183	2.993	2.607	2.673
Totaal	7.007	7.155	6.901	6.746	6.746

7.1.2 De Stichtse Rijnlanden zorgt dat in kritieke toestand de waterkeringen zo lang mogelijk in stand blijven

Het zo lang mogelijk in stand houden van waterkeringen is lastig in de praktijk toe te passen. Gelukkig maar, dat deze omstandigheid niet zo vaak voorkomt. De doelstellingen worden dan ook bereikt door onderzoek, oefenen en een gedegen voorbereiding.

Onderzoek: Veiligheid Nederland in Kaart (VNK)

Al enige jaren levert het waterschap een bijdrage aan het onderzoeksproject VNK. In dit project is onderzoek gedaan naar verschillende faalmechanismen van dijken. Hoewel nog niet helemaal afgerond levert het onderzoek nu al waardevolle informatie op betreffende de sterkte van onze waterkeringen en de gevolgen van overstromingen. In bestuurlijk overleg tussen V&W, IPO en Unie is besloten het project te vervolgen om voeding te geven aan de (politieke/bestuurlijke) discussie over de risicobenadering (project Waterveiligheid 21^e eeuw). *Ook in 2007 zal ons waterschap hier een inhoudelijke bijdrage aan leveren, in de vorm van een digitaal ondergrondmodel.*

Dijkleger

Het dijkleger is het instrument dat De Stichtse Rijnlanden inzet in geval van calamiteiten. Conform het vastgestelde oefenplan vinden jaarlijks oefeningen plaats op de primaire waterkeringen. De voorbereiding van oefeningen evenals de evaluatie ervan en de vertaling naar de calamiteitenbestrijdingsplannen zal minstens 2 maal per jaar plaats vinden. Daarnaast worden de protocollen en calamiteitenbestrijdingsplannen actueel gehouden.

Operationele doelstellingen

	Doelstelling	Outputindicator	Streefwaarde				
			2006	2007*	2008	2009	2010
	• De Stichtse Rijnlanden beschikt over een getraind dijkleger	• Aantal oefeningen dat succesvol verloopt	1	1	1	1	1
	• De Stichtse Rijnlanden beschikt over een procedure hoe te handelen in geval van calamiteiten	• Aantal actuele protocollen en calamiteitenbestrijdingsplannen	4	4	4	4	4

* Prognose

Wat gaat het kosten?

Tabel 14 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	4	4	3	3	3
Overige netto-lasten	123	83	86	86	190
Totaal	127	87	89	89	193

7.2 Bestuurlijke programma's: Droge voeten

Het thema "droge voeten" is gesplitst in een tweetal doelstellingen:

- De Stichtse Rijnlanden zorgt voor een optimaal waterregime dat aansluit op de functies van het gebied.
- De Stichtse Rijnlanden zorgt voor goed functionerende watersystemen.

Deze bestuurlijke programma's worden in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

7.2.1 De Stichtse Rijnlanden zorgt voor een optimaal waterregime dat aansluit op de functies van het gebied

Het is de taak van het waterschap het waterregime zo goed mogelijk te beheersen. Gezien de verschillende, soms tegenstrijdige belangen, probeert De Stichtse Rijnlanden dat in samenspraak met belanghebbenden te doen.

Het bestuurlijke kader voor dit bestuurlijke programma is uitgewerkt in onderstaande plannen en visie:

- Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna
- Resultatenstudie wateropgave De Stichtse Rijnlanden
- Nota Peilbesluiten 1998

De doelstellingen worden bereikt door het uitvoeren van de volgende speerpunten en projecten.

Uitwerking Nationaal bestuursakkoord Water

Vooral in het boezemgebied van de Oude Rijn ligt nog een flinke opgave die maatregelen vergt. Verder zullen waar nodig op kleine schaal gebiedsgericht aanvullende maatregelen worden uitgewerkt. Op landelijk niveau worden de ontwikkelingen gevolgd rond een mogelijke wettelijke verankering van de werknormen voor wateroverlast en mogelijk nog uit te werken normen voor het stedelijk gebied. Daarnaast zal de verwachte totstandkoming van een nieuw bestuursakkoord de nodige aandacht vragen.

In de periode 2008-2012 worden voor de gebieden buiten watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen zo nodig aanvullende maatregelen voor bestrijding van wateroverlast uitgewerkt en in uitvoering genomen.

Herinrichting Gekanaliseerde Hollandse IJssel

Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.

Begin 2008 fungeert het waterschap als trekker van een gebiedsgericht project waarin de 'waterschapselementen' uit de Ontwikkelingsvisie en de provinciale streefbeelden voor de ecologische verbindingzone integraal worden uitgewerkt tot concrete uitvoeringsplannen, in samenspraak met betrokkenen in de streek.

Operationele doelstellingen

Doelstelling	Outputindicator	Streefwaarde				
		2006	2007*	2008	2009	2010
• De Stichtse Rijnlanden bepaalt in samenspraak met belanghebbenden hoe het waterregime zo goed mogelijk aansluit op de functies binnen het gebied.	• Aantal opgeleverde watergebiedsplannen	0	2	2	-	?
	• Aantal gemeentelijke waterplannen	11	14	18**	18	18
	• Aantal geactualiseerde peilbesluiten	-	6	8	-	3
• De Stichtse Rijnlanden maakt afspraken met aangrenzende waterschappen over de aan- en afvoer van water	• Aantal afgesloten waterakkoorden	-	3	1	-	-

* Prognose

** Dit is het maximale aantal gemeentelijke waterplannen in het beheergebied van De Stichtse Rijnlanden

Wat gaat het kosten?

Tabel 15 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	0.474	0.482	0.405	0.155	0.151
Overige netto-lasten	1.130	1.143	1.154	1.169	1.176
Totaal	1.604	1.626	1.559	1.324	1.326

7.2.2 De Stichtse Rijnlanden zorgt voor goed functionerende watersystemen

De Stichtse Rijnlanden regelt het waterpeil in de gebieden zo goed mogelijk en zorgt dat dat mogelijk is en blijft. Dat betekent dat de watersystemen goed moeten functioneren.

De bestuurlijke kaders voor dit bestuurlijke programma zijn uitgewerkt in de volgende plannen en verordeningen:

- Waterakkoorden
- Gemeentelijke waterplannen
- Watergebiedsplan Kamerik Zegveld

- Landinrichtingsplannen
- Regiobeheerplan
- Legger waterlopen en kunstwerken
- Onderhoudsplan watergangen
- Grootonderhoudsplan (GOP) Baggeren
- Nota Afzet bagger
- Nota Baggerprogramma 2001-2015
- Keur

Deze doelstellingen worden bereikt door het uitvoeren van de volgende speerpunten en projecten.

Waterbodem en baggerbeleid

Het waterschap heeft als doelstelling om uiterlijk in 2015 de baggerachterstand ingehaald te hebben. Daarvoor moet in totaal ongeveer 6.500.000 m³ onderhoudsbagger worden verwijderd waarvan tot dit moment in totaal al meer dan 2.000.000 m³ is verwijderd. Het baggerprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd.

Binnen twee jaar na de overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel naar het waterschap zal het waterschap starten met het baggeren van de Hollandse IJssel.

Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma. Dan zijn ook de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.

Saneringsprogramma

Bij de uitwerking van het saneringsprogramma is, mede vanwege de gebiedsgerichte aanpak en de mogelijkheden om hiervoor subsidies te krijgen, gekozen voor de integratie van de saneringen in het baggerprogramma, omdat dit overzichtelijker en efficiënter is.

Uiterlijk in 2020 is het saneringsprogramma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.

Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing

In 2008 wordt het regulier onderhoud aan kunstwerken structureel uitgevoerd. Het nieuw op te stellen onderhoudsplan zal ondersteunend zijn.

Tevens zal na 2007 doorgedaan worden met een actualisering van de inventarisatie van mogelijke onderhoudsbeheerssystemen. Hierbij zal worden aangesloten op nieuwe landelijke ontwikkelingen. Belangrijk hierin is dat het onderhoud wordt gediend en geen onnodig arbeidsintensief systeem wordt opgetuigd. Dit systeem kan gaan bijdragen in een verbeterde efficiëntie van het te onderhouden areaal.

Beheer- en onderhoudsplannen Regio's

In 2008 is de brede kijk met betrekking tot het beheer en onderhoud van het watersysteem gebiedsdekkend op operationeel niveau geïmplementeerd. In 2008 zal het opstellen en implementeren van de integrale onderhoudsplannen per rayon, gebaseerd op het Regiobeheerplan zijn beslag krijgen.

Een overzicht van projecten is uitgewerkt in het Projectenoverzicht 2007.

Vergunningverlening en handhaving

- Schouwvoering

De diepteschouw Kromme Rijn staat gepland voor het najaar van 2009. In 2005 is de diepteschouw in het Kromme Rijngebied uitgesteld, omdat de baggerspecie in de watergangen op veel plaatsen (mogelijk) te sterk verontreinigd is. De wetgeving is veranderd en er zijn wat meer mogelijkheden om deze baggerspecie toch op de kant te zetten of in depots te storten. Een projectgroep gaat aan de gang met de volgende opdracht: zoek uit en regel op welke manier de watergangen in het Kromme Rijngebied door particulieren gebaggerd kunnen worden en waar zij de baggerspecie af kunnen zetten. Dit is klaar uiterlijk op 1 januari 2009, omdat we dan voldoende tijd hebben de ingelanden te berichten of en zo ja hoe de diepteschouw uitgevoerd wordt.

- Vergunningverlening op basis van de keur
Vergunningverlening en handhaving van de keur(vergunningen) draagt bij aan het in goede conditie houden van het waterhuishoudingssysteem. In 2008 is het waterschap ingericht voor de gevolgen van de Wabo en de waterwet. Hiertoe is zowel de frontoffice (1-loket) als de backoffice (interne structuur en afstemming met andere bevoegde instanties) gereed. Vanuit het ministerie van Economische Zaken wordt aangedrongen op het terugdringen van vergunningprocedures. Het waterschap wil daarbij aansluiten door een systeem van meldingen in te voeren. Dit houdt in dat niet voor elke aanpassing aan een watergang of waterkering een vergunning hoeft aangevraagd te worden, maar dat bepaalde categorieën met een melding kunnen worden afgedaan. Hierdoor verwachten we dat de vergunningen wel binnen de afhandelingstermijn worden verleend. Doel 2008: *als de nieuwe Keur tot stand is gekomen 25% van de keurvergunningen zijn vervangen door meldingen dan wel de activiteiten alleen laten voldoen aan algemene regels.*
- Handhaving van overtredingen van de keur of keurvergunning
De inspanningen die nodig zijn om de uitvoering van de watergebiedsplannen Zegveld/Kamerik en Kromme Rijn te controleren en handhaven zullen van 2008 tot 2015 zijn komen boven op de huidige inzet. Dit is te realiseren door het maken van en vasthouden aan duidelijke keuzes over wat voorrang krijgt op het gebied van handhaving. De voorziene overdracht van de Hollandse IJssel betekent ook dat er inspanningen t.b.v. vergunningverlening en handhaving van het waterschap gevraagd worden. Bekeken moet worden wat hier nodig (en mogelijk) is aan acties en uren inzet. De keuze is sanering van de wildgroei of laten voortbestaan. In 2008 wordt een voorstel tot prioritering voorgelegd aan het bestuur.

Operationele doelstellingen

	Doelstelling	Outputindicator	Streefwaarde				
			2006	2007*	2008	2009	2010
	• De Stichtse Rijnlanden maakt het mogelijk om een peil in te stellen	• % realisatie kunstwerken als gevolg van vastgestelde peilbesluiten • % realisatie verbeterde / aangelegde watergang als gevolg van vastgestelde peilbesluiten	-	70	80	90	90
	• De Stichtse Rijnlanden houdt het functioneel watersysteem in stand	• Aantal km watergang, dat gemaaid wordt (km watergang * frequentie) • % uitgevoerd groot onderhoud aan de kunstwerken t.o.v. gepland onderhoud • Aantal km³ baggerspecie verwijderd	2800	2800	2800	2800	2800
	• De Stichtse Rijnlanden beschermt het functioneren van het watersysteem door schouwvoering, vergunningverlening, toezicht en handhaving	• Aantal aanschrijvingen najaarsschouw	600	550	500	400	300

* Prognose

Wat gaat het kosten?

Tabel 16 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	3.273	3.502	3.492	3.764	3.870
Overige netto-lasten	13.121	13.196	13.402	12.887	13.117
Totaal	16.393	16.698	16.894	16.652	16.987

7.3 Bestuurlijke programma's: Schoon water

Het thema "schoon water" is opgesplitst in een tweetal doelstellingen:

- De Stichtse Rijnlanden zuivert alle aanbod van afvalwater tegen de wettelijk gestelde en in specifieke gevallen strengere gebiedsgerichte normen;
- De Stichtse Rijnlanden bevordert de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Deze bestuurlijke programma's worden in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

7.3.1 De Stichtse Rijnlanden zuivert alle aanbod van afvalwater tegen de wettelijk gestelde en in specifieke gevallen strengere gebiedsgerichte normen

Zuivering is gericht op het verwijderen van schadelijke stoffen om het afvalwater uiteindelijk zo schoon mogelijk op het oppervlaktewater te lozen. De Stichtse Rijnlanden streeft ernaar haar zuiveringstaak zo goed mogelijk uit te voeren. Voor de komende jaren heeft het waterschap het streven om tot de top 5 te behoren als het gaat om bijvoorbeeld de kwaliteit van het zuiveren, automatisering, innovatie en bedrijfsmatig werken. Dit gebeurt onder andere door het verbeteren van het zuiveringsrendement voor bestaande zuiveringsinstallaties. Continuïteit wordt geborgd door het gericht uitvoeren van onderhoud. De beide regio's zullen meer gaan profiteren van de wederzijdse kennis en zullen werkwijzen gaan synchroniseren.

Het bestuurlijke kader voor dit bestuurlijke programma is vastgelegd in de:

- Richtlijn Stedelijk Afvalwater 1996
- Aansluitverordening (februari 2000)
- Nota afkoppelen (juni 2002)
- Beleidsnotitie IBA's (rioolaanleg niet kwetsbare gebieden)

De doelstellingen worden bereikt door het uitvoeren van de volgende speerpunten en projecten.

Optimaliseren zuiveringsresultaat

- De aansturing van de rwzi's en dus het zuiveringsresultaat kunnen geoptimaliseerd worden door naast kwalitatieve ook kwantitatieve aspecten mee te nemen. *Dit zou kunnen door het beheer (en onderhoud) van rioolgemalen te verzorgen voor gemeentes en hun functie in te passen in het BOA-systeem.* Het waterschap heeft geïnvesteerd in apparatuur en programmatuur voor het besturen van de rwzi's op afstand (BOA-systeem). Met name gaat het hier om kwaliteitsparameters. In de planperiode zullen de bestuurlijke, technologische, besturingstechnische en financiële aspecten onderzocht worden. Er zal worden gestreefd naar de uitvoering van een proefproject.
- De Europese Kaderrichtlijn Water heeft als doelstelling "het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen". *Dit kan onder andere bereikt worden door één van de twee of beide nutriënten (N en P) tot een zeer laag niveau terug te brengen.* In het gebied van de Kromme Rijn en de Vecht is dit met name fosfaat. Voor aanpassingen aan de rwzi's De Bilt en Zeist zal daarom deze nutriënt vergaand verwijderd worden. De aangepaste rwzi's De Bilt en Zeist zullen respectievelijk in 2008 en 2009 operationeel zijn.

Monitoring riooloverstorten

In 2008 is sprake van structurele samenwerking met gemeenten op het gebied van monitoring van riooloverstorten. Uiteindelijk moet deze samenwerking leiden tot een reductie van het ontwerpdebiet voor nieuwe rioolzuiveringsinstallaties.

Afkoppelen hemelwater

De herijking van ons beleid voor afkoppelen van hemelwater heeft er toe geleid dat wij ons gaan richten op de particulier. *Samen met twee gemeenten wordt hiertoe een pilot uitgevoerd.* Wanneer onze aanpak succesvol is wordt aan het bestuur voorgesteld ook bij andere gemeenten afkoppelen bij particulieren te stimuleren.

Verkenningen uitvoeren in het innovatieve gebied "de keten veranderen"

- *Voor de komende jaren zal geparticipeerd worden in onderzoek van de STOWA naar het voorkomen van medicijnresten in afvalwater van ziekenhuizen.* Het Mesos ziekenhuis in Nieuwegein doet mee aan het onderzoek.

- Daarnaast vinden op het gebied van zuiveringstechnieken ontwikkelingen plaats met name wat betreft compact bouwen (membraan bioreactor en Nereda aerobe korrelreactor). *Bij vervanging en nieuwbouw zal worden nagegaan of het opportuun is in dergelijke technieken te investeren ten opzichte van de bestaande technieken.* Dit zal van geval tot geval worden bekeken en ook zal het ontwikkelingsstadium van de nieuwe technieken nauwlettend worden gevolgd.

Waterkwaliteitsspoormaatregelen

Waterkwaliteitsspoormaatregelen zijn uitgevoerd voor 1 januari 2010 bij de betreffende gemeenten in ons beheersgebied.

Operationele doelstellingen

	Doelstelling	Outputindicator	Streefwaarde				
			2006	2007*	2008	2009	2010
	• De Stichtse Rijnlanden zorgt voor voldoende verwerkingscapaciteit	• Stijging van het zuiveringsrendement [in CZV]	92	92	92	93	93
	• De Stichtse Rijnlanden levert een duurzame zuiveringsprestatie	• Daling van de hoeveelheid chemicaliën gebruikt voor fosfaatverwijdering [in tonnen] • Verwijderingspercentage stikstof • Verwijderingspercentage fosfaat	4275 82 84	3940 82 85	3410 83 85	3070 85 86	3070 85 86
	• De Stichtse Rijnlanden werkt samen met andere overheden in de waterketen		De doelstelling voor dit programma is op dit moment nog niet meetbaar. Vanuit de optimalisatiestudies en monitoring van riooloverstorten komen deze gegevens komend jaar wel beschikbaar.				

* Prognose

Wat gaat het kosten?

Tabel 17 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	21.484	23.075	23.720	27.343	27.231
Overige netto-lasten	20.801	21.086	21.795	22.670	22.277
Totaal	42.285	44.161	45.515	50.012	49.508

7.3.2 De Stichtse Rijnlanden bevordert de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater

De verbetering van de kwaliteit van het oppervlakte water kent twee componenten, namelijk een ecologische en een chemisch-fysische. De inspanningen van het waterschap zijn op beide gericht.

Kaderstellend voor deze activiteiten zijn het:

- Waterbeheersplan 2003 – 2007
- Nota Emissiebeleid 2007-2009

De doelstellingen worden bereikt door het uitvoeren van de volgende speerpunten en projecten.

Europese Kaderrichtlijn Water

Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheerplan, dat tevens de bijdrage van het waterschap vormt voor het eerste deelstroomgebiedsbeheerplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend.

Op basis van Europese en landelijke afspraken moeten alle vastgelegde maatregelen voor het beleidsdoel 2015 in 2012 in uitvoering zijn genomen. In de praktijk zal dit slechts gedeeltelijk haalbaar zijn. In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald.

Concrete projecten voor 2008 zijn:

- Bij de aanleg van kunstwerken en oevers zal het aanbrengen van faunapassage worden nagestreefd. In 2009 worden 5 vispassages aangelegd

- In 2010 heeft het waterschap 50 km natuurvriendelijke oevers binnen de natte ecologische verbindingzones in ons beheersgebied gerealiseerd, waarvan 17 km door projecten van het waterschap zelf (resultaatsverplichting) en 33 km in projecten van derden (inspanningsverplichting om invloed uit te oefenen om deze projecten van derden gerealiseerd te krijgen). In 2008 zal 5 km natuurvriendelijke oevers gerealiseerd worden.

Verdrogingsbestrijding

De verdrogingsbestrijding zal in het kader van de Agenda Vitaal Platteland op een integrale wijze worden opgepakt. In de periode 2008-2015 wordt de verdrogingsbestrijding voortgezet conform het advies van de landelijke Taskforce verdroging, op basis van herziene bestuurlijke afspraken met de provincies en in samenspraak met betrokkenen in de streek.

In 2008 zijn voor 20% van het areaal verdroogd natuurgebied binnen ons beheergebied maatregelen getroffen. Realisatie is sterk afhankelijk van tijdige besluitvorming en medewerking van derden.

In 2010 is het areaal verdroogd natuurgebied binnen ons beheergebied met 40% verminderd ten opzichte van 1999. In 2015 zijn, wat betreft de hydrologie, de instandhoudingsdoelstellingen voor de binnen ons beheergebied liggende Natura 2000 gebieden (de zogenoemde TOP-gebieden) gerealiseerd voor zover dit binnen de mogelijkheden van het waterschap valt.

Natte ecologische verbindingzones

In de periode 2008-2015 fungeert het waterschap als trekker van gebiedsgerichte projecten om de natte ecologische verbindingzones te realiseren op basis van herziene bestuurlijke afspraken met de provincies en in samenspraak met betrokkenen in de streek. Dit resulteert in de volgende planvorming:

- 2008 start planvorming Gekanaliseerde Hollandse IJssel (na overdracht)
- 2009 start planvorming Kromme Rijn tot aan de Vecht
- 2010-2015 start planvorming overige natte ecologische verbindingzones

Wvo-vergunningverlening

In 2008 is het waterschap ingericht voor de gevolgen van de Wabo en de Waterwet. Hiertoe is zowel de frontoffice (1-loket) als de backoffice (interne structuur en afstemming met andere bevoegde instanties) gereed. De wijze van adviesverstrekking aan andere instanties is geregeld

Handhaving WVO

Speerpunt zal zijn het toezicht op oppervlaktewaterlozers (industriële bedrijven, baggerdepots, rwzi's, agrarische bedrijven, bodemsaneringen en bronningen).

Daarnaast bezoekt het waterschap op afspraak met gemeenten bedrijven die lozing op de riolering

Fruitteelt

Het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (hierna te noemen: Lozingenbesluit) is in 2000 van kracht geworden en heeft onder andere tot doel verwaaiing van gewasbeschermingsmiddelen (drift) naar oppervlaktewater met 90 % te verminderen. In 2004 is het Lozingenbesluit geëvalueerd. Hieruit bleek dat de fruitteeltsector deze doelstelling niet heeft gehaald. Daarom is besloten het Lozingenbesluit vanuit rijkswege aan te passen. Het is voor de fruittelers nauwelijks mogelijk om de aanpassingen meteen door te voeren. Daarom is het jaar 2007 door ons gebruikt om fruittelers te informeren. Dat gebeurt onder andere door diverse vormen voorlichting. In 2008 zullen wij alle fruittelers (ca. 280) in ons beheersgebied gaan controleren of de gewenste aanpassingen zijn doorgevoerd. Vooral voor het westelijk deel van ons beheersgebied zal dat ingrijpende gevolgen hebben, aangezien daar ook de teeltvrije zones van minimaal 1,5 m langs de waterkant moeten worden gerealiseerd.

Operationele doelstellingen

	Doelstelling	Outputindicator	Streefwaarde				
			2006	2007*	2008	2009	2010
	De Stichtse Rijnlanden beschermt de kwaliteit van het oppervlaktewater en de werking van de rwzi door vergunningverlening en handhaving	- Beëindigen van illegale lozingen en ongedaan (laten) maken van emissieovertredingen via handhaving - Naleefgedrag (= #overtr. op # bezoeken) - bedrijven - agrarische bedrijven (incl. fruitteelt) - bronneringen/saneringen - gemeenten - Aantal fruittelers (totaal = 280) dat teeltvrije zone in acht neemt	100%	100%	100%	100%	-
	De Stichtse Rijnlanden bevordert de ecologische en fysisch-chemische kwaliteit van het oppervlaktewater	- Aantal kilometer natuurvriendelijke oevers - Aantal aangelegde vispassages - Afname areaal verdroogd natuurgebied [%]	3,4 2 -	3,3 0 -	9** 0 20	17 5 30	20** 5 40

* Prognose

** Waarvan in 2008 1 watergebiedsplan en in 2010 2 watergebiedsplannen.

Wat gaat het kosten?

Tabel 18 – Financieel perspectief (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	1.334	1.415	1.286	1.206	1.224
Overige netto-lasten	10.977	10.953	11.288	10.959	11.106
Totaal	12.311	12.368	12.574	12.165	12.330

Productenoverzicht

8 Productenoverzicht

Thema		
Bestuurlijk programma	Operationele doelstelling	BBP-producten
Veilige dijken		
<i>De Stichtse Rijnlanden zorgt dat de kans op calamiteiten zo klein mogelijk is</i>	De Stichtse Rijnlanden zorgt dat de keringen voldoen aan de normering wat betreft hoogte en kwaliteit	Aanleg en verwerving primaire waterkeringen
		Aanleg en verwerving regionale waterkeringen
		Onderhoud primaire waterkeringen
		Onderhoud regionale waterkeringen
		Beheersregister waterkeringen
		Veiligheidstoetsing waterkeringen
		Legger waterkeringen
		Beheersplan waterkeringen
	De Stichtse Rijnlanden zorgt dat waterkeringen niet door derden worden verzwakt	Keur
		Vergunningen en keurontheffingen
		Toezicht keur
		Repressieve handhaving keur
		Muskusrattenbestrijding
<i>De Stichtse Rijnlanden zorgt dat in kritieke toestand de keringen zo lang mogelijk in stand blijven</i>	De Stichtse Rijnlanden beschikt over een getraind dijkleger	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding
	De Stichtse Rijnlanden beschikt over een procedure hoe te handelen in geval van calamiteiten	Calamiteitenplannen
Schoon water		
<i>De Stichtse Rijnlanden zuivert alle aanbod van afvalwater tegen de wettelijk gestelde en in specifieke gevallen strengere gebiedsgerichte normen</i>	De Stichtse Rijnlanden zorgt voor voldoende verwerkingscapaciteit	Bouw en verwerving transportstelsels
		Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties
		Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties
		Afvalwaterbehandeling door derden
	De Stichtse Rijnlanden levert een duurzame zuiveringsprestatie	Beheer transportstelsels
		Onderhoud transportstelsels
		Beheer zuiveringsinstallaties
		Onderhoud zuiveringsinstallaties
		Beheer slibverwerkingsinstallaties
		Onderhoud slibverwerkingsinstallaties
		Afzet slibresten en producten
		WVO-heffing effluent
	De Stichtse Rijnlanden werkt samen met andere overheden in de waterketen	Subsidies lozingen
		Rioleringsplannen
		Subsidies afhaakproblematiek
<i>De Stichtse Rijnlanden bevordert de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater</i>	De Stichtse Rijnlanden beschermt de kwaliteit van het oppervlaktewater en de werking van de rwzi door vergunningverlening en handhaving	WVO-vergunning
		WVO-melding
		Toezicht WVO
		Repressieve handhaving WVO
		Calamiteitenplannen
	HDRS bevordert de ecologische en fysisch-chemische kwaliteit van het oppervlaktewater	Stimulering derden aanpak diffuse emissies
		Kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater
		Sanering van waterbodems
		Monitoring waterkwaliteit

Droge voeten		
<i>De Stichtse Rijnlanden zorgt voor een optimaal waterregime dat aansluit op de functies van het gebied</i>	De Stichtse Rijnlanden bepaalt in samenspraak met belanghebbenden hoe het waterregime zo goed mogelijk aansluit bij de functies binnen het gebied	Waterbeheersplan
		Thema- en gebiedsgerichte plannen
	De Stichtse Rijnlanden maakt afspraken met aangrenzende waterschappen over aan- en afvoer van water	Plannen van derden
		Waterakkoorden
		Voorzieningen verwante belangen watersystemen
<i>De Stichtse Rijnlanden zorgt voor goed functionerende watersystemen</i>	De Stichtse Rijnlanden maakt het mogelijk om een peil in te stellen	Aanleg en verwerving waterlopen
		Bouw en verwerving kunstwerken passieve waterbeheersing
		Bouw en verwerving kunstwerken actieve waterbeheersing
	De Stichtse Rijnlanden houdt het functioneel watersysteem in stand	Calamiteitenplannen
		Calamiteitenbestrijding watersystemen
		Peilbesluiten
		Bediening actieve kunstwerken
		Monitoring waterkwantiteit
		Legger waterlopen en kunstwerken
		Beheerregister waterlopen en kunstwerken
		Baggerprogramma
		Onderhoud waterlopen
		Onderhoud kunstwerken passieve waterbeheersing
		Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing
		Vaarwegenbeheer
		Verwijdering en verwerking van verspreidbare baggerspecie
		Verwijdering en verwerking van niet verspreidbare baggerspecie
		Bijdragen aan derden voor baggeren
	De Stichtse Rijnlanden beschermt het functioneren van het watersysteem door schouwvoering, vergunningverlening, toezicht en handhaving	Keur
		Vergunningen en keurontheffingen
		Toezicht keur
		Repressieve handhaving keur
		Muskusrattenbestrijding

Het productenoverzicht bevat een ordening van de BBP-producten naar de bestuurlijke programma's en thema's. De producten zijn in dit overzicht opgenomen bij het programma waar ze de grootste bijdrage aan leveren. Werkzaamheden in het kader van "droge voeten" dragen bijvoorbeeld ook bij aan "schoon water". In de planvorming speelt dit ook. Sommige producten zijn om deze reden bij twee thema's opgenomen. Om het overzicht te bewaren is dit echter niet voor alle producten in dit schema zo gedaan. Bij de verdeling van de budgetten is echter wel rekening gehouden met een bijdrage van producten aan één of meerdere thema's.

Financiële middelen

9 Risicoparagraaf

9.1 Risicoparagraaf

Algemeen

In deze paragraaf worden alle redelijk voorzienbare risico's verwerkt waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van ons waterschap.

Kaderrichtlijn Water

De gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW) zijn nog onbekend. In 2008 wordt een stroomgebiedsplan afgerond, waarin de doelen en maatregelen worden vastgelegd om de waterkwaliteit in het beheersgebied te verbeteren. Een kostenraming zal hierbij ook worden opgenomen voor de periode 2009 tot 2015. De financiële consequenties zijn dan pas inzichtelijk, maar worden langzamerhand al wel concreter en nauwkeuriger.

Vaarwegbeheer

Met de provincie Zuid-Holland is ambtelijk overleg gaande over de verdeling van de kosten die het waterschap voor het vaarwegbeheer maakt. Het uitgangspunt van het waterschap is dat de meerkosten voor het vaarwegbeheer, die uitstijgen boven de kosten voor het reguliere waterbeheer, door de provincies worden bekostigd. Het gaat hierbij onder meer om de volgende wateren: de Grecht, Oude Rijn en Dubbele Wiericke. Tot en met 2004 is een vordering van € 0,750 miljoen opgevoerd. Dit is een voorzichtige schatting vooruitlopend op de uitkomst van het overleg.

Omzetbelastingen

In de Wet verontreiniging oppervlaktewater is sinds 1 januari 2001 expliciet de mogelijkheid opgenomen om aan een bedrijf – onder voorwaarden - subsidie te verstrekken om te voorkomen dat het bedrijf zelf afvalwater gaat voorzuiveren. Hiermee kan een optimale benutting van zuiveringsinstallaties van het waterschap worden veiliggesteld en een (aanzienlijke) verhoging van de tarieven van de WVO-heffing worden voorkomen. Het Ministerie van Financiën stelt zich op het standpunt dat de verstrekking van een dergelijke WVO-subsidie in BTW-termen een belaste vergoeding betreft voor een prestatie van het bedrijf aan het waterschap. Deze prestatie bestaat in deze optiek uit het voldoen aan de bij overeenkomst aangegane verplichting tot het afzien van (voor)zuivering van afvalwater.

De Unie van Waterschappen vindt dit standpunt voor discussie vatbaar. BTW-heffing is maatschappelijk ongewenst, omdat het de inzet van deze subsidies in belangrijke mate zou frustreren. De voorstellen voor een herziening van de financieringsstructuur, die een structurele oplossing bieden voor de afhaakproblematiek, spelen hierbij ook een rol. Een kabinetsstandpunt laat reeds enige jaren op zich wachten. De Unie van Waterschappen zal opnieuw bestuurlijk overleg gaan voeren over de ontstane BTW-problemen met betrekking tot de WVO-subsidies met de Staatssecretaris van Financiën. Als partijen er niet uitkomen wordt het opstarten van een proefprocedure niet uitgesloten.

Overdracht waterkwaliteitsbeheer door de provincie Utrecht

Per 1 januari 1997 heeft de provincie Utrecht het waterkwaliteitsbeheer overgedragen aan een drietal waterschappen, te weten Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), Waterschap Vallei en Eem (WVE) en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (De Stichtse Rijnlanden). Voor deze splitsing is een concept overeenkomst gemaakt waarin de tot het waterkwaliteitsbeheer behorende rechten en verplichtingen over de waterschappen zijn verdeeld. AGV en De Stichtse Rijnlanden hebben ingestemd met de concept overeenkomst, WVE heeft aangegeven het niet met de toerekening van kosten eens te zijn en te vinden dat zij onevenredig zwaar belast worden.

Tot nu toe is hierdoor een bedrag van € 0,748 miljoen onbetaald gebleven en is er een geschil over de verdeling van deze kosten over de betrokken waterschappen.

Naheffing WBM

De Wbm is een milieubelasting en een afvalstoffenbelasting op bouwstoffen.

De afvalstoffenbelasting wordt onder andere geheven ter zake van de afgifte van afvalstoffen aan stortplaatsen. Er bestaat nog steeds veel onduidelijkheid over het afvalstoffenbegrip. Veel stortplaatsen passen bouwstoffen nuttig toe binnen de inrichting. Bouwstoffen die nuttig worden toegepast dienen niet als afvalstoffen te worden aangemerkt. Veel stortplaatsen worden met fikse naheffingsaanslagen geconfronteerd omdat de belastingdienst bouwstoffen wel als afvalstoffen aanmerkt. Het waterschap loopt kans op een aanslag ter grootte van circa € 15 miljoen. Het risico is weliswaar klein.

10 Financiële positie

10.1 Totale kosten

10.1.1 Overzicht thema's en beleidsvelden

Tabel 19 – Totale kosten (in € 1.000) (exclusief indexering)

	Veilige dijken	Droge voeten	Schoon water	Belasting-heffing	Totaal
Planvorming	269	1.063	948	-	2.280
Waterkeringen	6.249	-	-	-	6.249
Watersystemen, vaarwegen en havens	-	13.673	8.193	-	21.866
Zuiveringstechnische werken	-	-	40.193	-	40.193
Vergunningverlening en handhaving	147	737	98	-	982
Beheersing van lozingen	-	-	1.783	-	1.783
Heffing en invordering	-	-	-	3.604	3.604
Bedrijfsvoering	1.177	3.450	6.077	1093	11.797
Totaal	7.842	18.923	57.292	4.697	88.754

10.2 Waterschapsbelastingen

10.2.1 Ontwikkelingen

Nieuwe financieringsstructuur

Per 1 januari 2009 zal een nieuwe financieringsstructuur voor de waterschappen in werking treden. De nieuwe Waterschapswet treedt waarschijnlijk in werking met ingang van 1 januari 2008. De waterschappen hebben een jaar de tijd om deze nieuwe Waterschapswet te implementeren. Met betrekking tot de kostentoedeling zal door het Rijk een Algemene Maatregel van Bestuur worden vastgesteld. Ons algemeen bestuur zal een nieuwe kostentoedelingsverordening en nieuwe belastingverordeningen moeten vaststellen. In Unieverband wordt op dit moment gewerkt aan nieuwe modelbelastingverordeningen.

Vaststellen nieuwe kostentoedelingsverordening

In de eerste drie maanden van 2008 zal een kostentoedelingsonderzoek plaatsvinden. In het kostentoedelingsonderzoek zal ook de wenselijkheid van tariefsdifferentiatie moeten worden meegenomen. Door de wijziging van de financieringsstructuur zullen regionaal forse tariefswijzigingen kunnen plaatsvinden.

Vaststelling belastingverordeningen

Na inwerkingtreding van de nieuwe Waterschapswet zullen de volgende belastingen worden geheven:

- ingezetenenomslag;
- omslagheffing gebouwd;
- omslagheffing ongebouwd, voor agrarische en overige gronden en voor bos- en natuurterreinen;
- zuiveringsheffing voor lozers op rioleringen;
- verontreinigingsheffing voor lozers op oppervlaktewateren.

Voor deze belastingen zullen in 2008 belastingverordeningen moeten worden vastgesteld.

10.2.2 Budgetten heffing en invordering

Tabel 20 – Budgetten heffing en invordering (in € 1.000)

	VJN 2007	2008	2009	2010	2011
Netto kapitaallasten	292	303	263	255	152
Overige netto-lasten	4.300	4.394	4.402	4.390	4394
Totaal	4.4.592	4.697	4.665	4.645	4.546

10.3 Bedrijfsvoering

10.3.1 Ontwikkelingen

Nieuwe Waterschapswet

Rechtmatigheid en transparantie zijn twee belangrijke termen in relatie tot de nieuwe Waterschapswet. Deze begroting is reeds een voorproef op de implementatie van de nieuwe wet. In navolging op de begroting worden ook aanpassingen gedaan in de financiële organisatie.

Een ander thema naar aanleiding van de nieuwe wet is om het aantal benchmarks terug te brengen (zo zullen de begrotingsvergelijking en IP-Water niet in de huidige vorm terugkeren) en om binnen de nog resterende benchmarks een knip aan te brengen tussen enerzijds verbeteren (gericht op de interne organisatie) en anderzijds op een transparante wijze verantwoording afleggen (gericht op bestuurders en externe partijen). Bedrijfsvergelijking blijft dus een belangrijk onderwerp.

Waterschapsverkiezingen

In het najaar van 2008 worden de verkiezingen voor de waterschapsbesturen voor het eerst landelijk georganiseerd. Nieuw is ook dat er met een lijstenstelsel wordt gewerkt, dat alleen de categorie ingezetenen (alle inwoners van ons werkgebied van 18 jaar en ouder) mag stemmen en dat de stemmer desgewenst ook via internet zijn of haar stem kan uitbrengen. Een en ander is een uitvloeisel van de nieuwe Waterschapswet. Het is de bedoeling dat het nieuw gekozen bestuur begin januari 2009 wordt geïnstalleerd.

Elektronische overheid

De elektronische overheid raakt ook het waterschap. Het Waterschapshuis is voor de waterschappen trekker in deze ontwikkelingen.

Het waterschap zal bij de informatie-uitwisseling met andere overheden gebruik gaan maken van de authentieke basisregistraties. Het interne informatiebeleid moet daarop worden aangepast.

Een ander aspect van de e-overheid is de elektronische dienstverlening. De Stichtse Rijnlanden zal in de communicatie en dienstverlening naar burgers en bedrijven meer en meer gebruik gaan maken van digitale wegen.

10.3.2 Speerpunten: Waterkracht

In 2006 is het Waterkrachtprogramma van start gegaan. De missie is een herkenbaar resultaat van dit traject. De belangrijkste oogmerken liggen in de sfeer van de verandering van de organisatiecultuur. De uitwerking van een nieuw sturingsconcept heeft grote gevolgen voor de organisatie en de manier van werken. Tot nu toe zijn te noemen:

- Versterking van en grotere focus op resultaatgerichtheid en samenwerking (in- en extern);
- Introductie van programmagericht sturen, waardoor meer samenhang tussen de activiteiten ontstaat;
- Herordening van de ondersteunende en de bedrijfsvoeringsafdelingen, met een onderscheid naar beleid en uitvoering;
- Overgang van een sectoren naar directiemodel en het bijbehorende besturingsmodel;
- Samenvoeging van de projecten afdelingen tot één ingenieursbureau, waardoor meer congruentie in de manier van werken ontstaat.